Саколка будуецца. На далейшым плане новы будынак Педагагічнага ліцэя. фота М. С.

Ніва

ОРГАН ГАЛОЎНАГА ПРАЎЛЕННЯ БЕЛАРУСКАГА ГРАМАДСКА-КУЛЬТУРНАГА ТАВАРЫСТВА

№ 14 (266) | ГОД VI | БЕЛАСТОК 2 КРАСАВІКА 1961 ГОДА | ЦАНА 60 ГР.

СЕЛЬСКАГАСПАДАРЧАЯ САКОЛЬШЧЫНА

Галоўнай галінай эканамічнага жыцця насельніцтва Сакольшчыны спрадвеку была сельская гаспадарка. Але гэта яшчэ не азначала, што людзі тут удовальмелі што есць. Каб паказаць цяжкае, прымітыўнае жыццё сакольскага селяніна, не трэба сягаць у глыб гісторыі. Хопіць успомніць, якое было жыццё на гэтай сельскагаспадарчай Сакольшчыне 20—30 год таму назад.

Зямля на Сакольшчыне не зусім ураджайная. Пясчаныя, дзенідзе паросшыя карлікаватымі саснякамі ўзгоркі, хіба толькі вока турыста маглі пацешыць. Селяніна, які цяжка працаваў на гэтых узгорках, яны ніколі не накармілі ўдосталь. Ды адкуль жа маглі накарміць, калі самі патрабавалі ежы. На жаль, у даваенным перыядзе сяляне Сакольшчыны скарыстоўвалі ў сярэднім усяго толькі адзін дэкаграм мінеральных угнаенняў на гектар угоддзяў. Таму, напрыклад, у 1938 годзе сярэдні ўраджай збожжавых склаў тут усяго толькі 9 цэнтнераў з гектара. Перанаселеныя вёскі Сакольшчыны жылі пад вечнай пагрозай галечы і голаду. На прадвесні, як звычай, не хапала сялянам хлеба. У многіх не было нават бульбы. Такая сітуацыя за часоў санацыйнай Польшчы ставіла Сакольшчыну ў радзе найбольш адсталых раёнаў тагачаснай Еўропы. Яшчэ дзесяць гадоў таму назад узровень сельскай гаспадаркі Сакольшчыны быў найніжэйшы ў краіне. Ну што ж, не лёгка вырвацца з акоў спрадвечнай адсталасці. А ўсё ж такі за гады народнай улады Сакольшчына так перамянілася, што ў ніякім выпадку не напамінае той колішняй. Карэнным чынам тут змяніліся метады апрацоўкі зямлі, а ў сувязі з гэтым значна ўзрасла ўраджайнасць палёў. Людзі пачалі жыць па-чалавечы.

Зараз скарыстанне мінеральных угнаенняў павялічылася тут да некалькі кілаграмаў на кожны гектар угоддзяў.

Толькі ў мінулым годзе сяляне Сакольскага павета купілі ў магазінах ГС 8.660 тон мінеральных угнаенняў і рассеялі іх на сваіх палях. Земляробы Сакольшчыны раз назаўсёды парвалі з адсталай «трохпалёўкай». На палях павета з кожным годам усё больш паяўляецца трактараў і другіх сельскагаспадарчых машын, якія замяняюць цяжкую працу селяніна. Вынікі гэтага ўсяго даволі відавочныя. У мінулым годзе атрымана ў сярэднім з гектара 13,1 цэнтнераў збожжавых. З гэтага відаць, што ўраджайнасць палёў Сакольшчыны ў параўнанні з 1938 годам узрасла больш чым на 4 цэнтнеры з гектара, або інакш кажучы, узрасла яна амаль на палавіну. Назіраецца таксама пастаянны рост колькасці жывёлы.

В. Баршчэўскі

Вялікі ўплыў на развіццё жывёлагадоўлі мае тут меліярацыя. У мінулым пяцігадовым плане сродкі, прызначаныя на меліярацыю, склалі звыш 9 мільёнаў 200 тысяч злотых. Агулам, дзякуючы меліярацыі, якая праводзілася тут пасля вызвалення, загаспадаравана 3.700 гектараў забалочаных сенажацяў і пасбішч.

На Сакольшчыне склалася ўжо багатая традыцыя грамадскіх чынаў. Асабліва шмат іх у меліярацыйных працах. Напрыклад, жыхары вёсак: Лапчын, Верхедліна, Паплаўцы, Разадранка Старая, Богушы, Сітаўка і другіх, толькі за мінулыя два гады грамадскім чынам правялі меліярацыйныя работы на суму 1 мільён 200 тысяч злотых.

СЕЛЬСКАГАСПАДАРЧЫЯ ГУРТКІ ПЕРАДАВОЙ СІЛАЙ РАЗВІЦЦЯ ВЁСКІ

Не малым фактарам развіцця сакольскай вёскі сталіся сельскагаспадарчыя гурткі. Менавіта яны ўсё больш і лепш займаюцца арганізацыяй сельгасвытворчасці, яны — перадавая сіла ўводжання навейшых метадаў гаспадарання, яны — прапагатары сельгасасветы. На Сакольшчыне існуе ўжо 105 сельгасгурткоў, якія аб'ядноўваюць 2400 гаспадароў. За апошні час сельгасгурткі шмат разгарнулі прадукцыйную дзейнасць. Яны павялічылі кармавую базу, забяспечвалі земляробаў хімічнымі сродкамі да барацьбы з пустазеллем. Толькі ў 1959 — 60 гадах па ініцыятыве сельгасгурткоў раздзелена ў павеце 660 тон кваліфікаванага зярна на пасевы. У некаторых сельгасгуртках, як напрыклад, у Малявічах, Тэаліне, Паплаўцах, Галадаліне, Заброддзі і іншых ёсць члены, якія пастаянна атрымоўваюць сярэднюю ўраджайнасць збожжавых у границах 25 цэнтнераў з гектара, а бульбы каля 300 цэнтнераў з гектара. Дагэтуль такі ўраджай на Сакольшчыне быў зусім неасягальны. У гадах 1959 — 60 сельгасгурткі Сакольшчыны, выкарыстоўваючы фонд развіцця сельскай гаспадаркі, купілі 5 трактараў з цэлымі камплетамі сельгасмашын і 18 малацільных агрэгатаў. Гэтыя сельгасмашыны не толькі аблягчаюць працу селяніна, але адначасова абмяжоўваюць усё яшчэ існуючую эксплуатацыю на вёсцы. Вось, напрыклад, у Крынках або ў Ліпіне, калі сельгасгурткі купілі машыны, аўтаматычна паменшылася аплата за малацьбу ў паасобных уласнікаў малацільных агрэгатаў.

ЁСЦЬ ПРАЛЬКА — БУДЗЕ ТЭЛЕВІЗАР

Адначасова з ростам сельгасвытворчасці павялічваецца і даходоваcць вясковага насельніцтва. Палепшанне матэрыяльных умоў жыхароў вёскі асабліва нагляднае ў апошніх гадах. Аб гэтым сведчыць хуткі рост рэнтабельнасці гаспадарак. Вартасць прададзеных сельгаспрадуктаў сялянамі Сакольшчыны ў гадах 1959 — 60 склала 424 мільёны 690 тысяч злотых (не ўлічваючы прыбытку з кантрактацыі прамысловых культур і прадуктаў, прададзеных на вольным рынку).

Таму ў апошнія гады наступіў так рэзкі рост пакупной сілы сялян. У вёсках Сакольшчыны масава паявіліся радыёапараты матацыклы, добрая мэбля, ворпатка, а нават электрычныя пральні. Калі ў Беластоку будзе закончана пабудова тэлевізійнай станцыі, несумненна, у многіх вёсках Сакольшчыны паявяцца і тэлевізары.

Гэта канкрэтныя дасягненні, аб якіх нават не думалася пазгалоднаму сакольскаму селяніну ў капіталістычнай Польшчы.

Ніколі таксама дагэтуль сакольская вёска не карысталася з такой дапамогі дзяржавы ў развіцці будаўніцтва. Штогод банкі і спулдзельчыя касы даюць сялянам вялікія сумы крэдыту на гаспадарчае і жыллёвае будаўніцтва. Толькі ў гадах 1958 — 60 сяляне Сакольскага павета атрымалі доўга- і сярэднятэрміновых крэдытаў на агульную суму 39 мільёнаў злотых. У выніку гэтага ўсё больш змяняецца аблічча некалі ўбогай драўляна-саламянай сакольскай вёскі. Тут штораз больш новых дамоў і салідных гаспадарчых будынкаў.

Растуць таксама на Сакольшчыне і новыя аб'екты грамадскага прызначэння, як асродкі аховы здароўя, ветэрынарныя лячэбныя, школы, святліцы. Толькі ў апошнія тры гады на пабудову ветэрынарных лячэбных уложана 2 мільёны 300 тысяч злотых. Вялікія дасягненні і ў галіне электрыфікацыі. Поўнасцю электрыфікавана 94 вёскі. На далейшую электрыфіка-

(Працяг на стар. 4)

Родныя краявіды

На парозе вясны фота Г. Рагазінскі

ВЫБАРЧЫЯ СПАТКАННІ

Ежы Штахельскі

Член ЦК Польскай Аб'яднанай Рабочай партыі.

Нарадзіўся ў 1911 г. у Пулавах (Люблінскае ваяводства) ў інтэлігенцкай сям'і. У 1931 г. паступіў на медыцынскае аддзяленне Віленскага ўніверсітэта. Тут студэнт Ежы Штахельскі пачынае сваю палітычную дзейнасць. З'яўляецца актыўным палітычным дзеячам сярод студэнцкай моладзі. У гэты час уступае таксама ў Камуністычны саюз польскай моладзі. За належанне да КСПМ быў арыштаваны. Справа судовага працэсу працягвалася некалькі год і была перарвана вайною.

Пасля ўтварэння Літоўскай ССР Ежы Штахельскі быў пакліканы на загадчыка Аддзела здароўя Гарадскога выканаўчага камітэта ў Вільні. Калі нямецкія захопнікі напалі на Савецкі Саюз, Е. Штахельскі змагаецца ў радах Чырвонай Арміі. Горача ён успрымае ўтварэнне Польскага войска — Дывізіі імя Т. Касцюшкі, у якой працягвае барацьбу супроць супольнага вора-

(Працяг на стар. 5)

Ян КОВАЛЬ

Цяжкае было дзяцінства Яна Коваля. Яго бацькі, малазямельныя сяляне ў Мехаўскім павеце мелі 6 дзяцей. З такім сямействам не пражывешся на некалькігектаравай гаспадарцы. А ўсё-такі бацька пастанавіў вучыць і пусціць у людзі хаця б адно дзіця. Дзякуючы гэтаму Янэк закончыў сярэднюю школу. Далей вучыцца, хаця ў яго і была вялікая ахвота, не было ніякіх сродкаў. У 1923 годзе Ян Коваль прыязджае на Беласточчыну і тут атрымоўвае пасаду вясковага настаўніка.

З самых маладых год Яна Коваля жыва цікавяць справы выхавання маладога пакалення і

(Працяг на стар. 5)

НАШ КАЛЯНДАР

2 красавіка 1840 г. нарадзіўся вялікі французскі пісьменнік Эміль Золя. Золя—мастак вялікіх карцін. Яму цеснымі былі маштабы адной кнігі, аднаго рамана і таму ён аб'ядноўваў свае творы ў аграмадныя цыклы і серыі. «Ругон-Макары», «Тры гарады», «Чатыры Евангелія». Пісьменнік выключна працавіты. Яму было 28 год, калі ён прыступіў да працы над «Ругон-Макарамі» і 53 гады, калі ён яе закончыў.

Ці свет вызваліцца ад атамнай пагрозы?

Размовы аб забароне ядзерных і вадародных выпрабаванняў, якія зараз адбываюцца ў Жэневе, не прынеслі пакуль яшчэ пажаданых рэзультатаў, на якія з такой нецярплівасцю чакае ўсё чалавецтва. Хай жа гэты факт не выклікае нейкіх песімістычных думак. Гэтыя ж размовы паміж прадстаўнікамі Савецкага Саюза, Злучаных Штатаў і Англіі, якія складаюць т. зв. атамны клуб, працягваюцца ўжо амаль на працягу трох год. У гэтай сітуацыі кароткі перыяд сучаснай жэнеўскай канферэнцыі з'яўляецца толькі момантам.

Знешне магло б здавацца, што поўнае паразуменне па гэтаму так важнаму для сусветнага міру пытанню з'яўляецца ўжо зусім блізкім. З ліку 24 пунктаў прапанаванага будучага дагавору аб забароне ядзерных выпрабаванняў 17 пунктаў узгоднена ўжо ў часе папярэдніх канферэнцый. Аднак гэты факт не адлюстроўвае сутнасці існуючага становішча. Паразуменне было дасягнута па другарадным пытанням, або па не выклікаючым сумнення тэхнічным праблемам. Асноўныя цяжкасці выявіліся толькі тады, калі ішла размова аб прынцыпах кантролю над рэалізацыяй дагавору. Заходнія дзяржавы выявілі адразу свае дагэтуль утоеныя імкненні. Перш за ўсё ЗША і Англія імкнуцца захаваць сваю колькасную перавагу ў галоўнай кантрольнай камісіі. На двух прадстаўнікоў імперыялістычных дзяржаў і двух нейтральных прыпадаў бы адзін прадстаўнік сацыялістычнага лагера. Савецкі Саюз прапануе значна больш дэмакратычны прынцып: двух прадстаўнікоў Усходу, двух прадстаўнікоў Захаду і адзін прадстаўнік ад нейтральных дзяржаў. Не цяжка зразумець, што заходнім дзяржавам вельмі залежыць на іх перавазе ў камісіі, каб у адпаведным для сябе моманце гэтую перавагу выкарыстаць.

Падобная сітуацыя існуе па пытанню аб кантрольных пунктах і рухомых інспекцый, якія будуць праводзіцца ў выпадку нявыяўленых сейсмічных уздрыгаў.

Імперыялістычныя дзяржавы дамагаюцца нясконачанай колькасці пунктаў інспекцыі, што дазваляе меркаваць аб іх намаганнях, накіраваных не толькі на кантролю ядзерных выпрабаванняў, але і на звычайны шпіянаж. Трэба ж тут дадаць, што вядомыя зараз тэхнічныя сродкі кантролю (сейсмічныя апараты) з'яўляюцца так дасканалымі, што патрапяць выявіць кожны ўздрыг на зямным шары. Урэшце ЗША патрабавалі згоды на правядзенне на іх тэрыторыі т. зв. кантраляваных нуклеарных выбухаў з малой сілай узрыву быццам бы толькі для мірных мэт. Праўда, што Злучаныя Штаты выражаюць сваю згоду на ўдзел кантралёраў падчас гэтых выпрабаванняў. Аднак, калі прадстаўнік Савецкага Саюза — Царапкін — патрабаваў правядзення кантролю выбуховых матэрыялаў гэтых малых бомб, дык ЗША гвалтоўна запратэставалі.

Зразумела, што Савецкі Саюз не хоча выразіць згоды на ўсялякія ядзерныя ўзрывы пасля падпісання дагавору — па-першае таму, каб не стварыць прэцэдэнту, а па-другое таму, што мала праўдападобным з'яўляецца, каб узрывы атамных ці вадародных бомб маглі б служыць мірным мэтам. Савецкія імкненні з'яўляюцца зусім простымі і для кожнага зразумелымі. Ядзерныя ўзрывы павінны быць забаронены на кожнай геаграфічнай шырыні, а ядзернае аружжа павінна поўнасцю знікнуць як узбраенне, як найбольшая пагроза для існавання чалавецтва.

УЛ. ЛАЗІНСКІ

ВЕСТКІ БССР
ЭНЕРГЕТЫКА САВЕЦКАЙ БЕЛАРУСІ

Побач з ростам усёй народнай гаспадаркі Савецкага Саюза расла і мацнела народная гаспадарка Беларускай ССР, у тым і яе энергетыка. У дарэвалюцыйны час яна была вельмі слаба развітая. У краіне ў 1913 годзе налічвалася толькі 6% электрарухавікоў. Гарадскія электрастанцыі знаходзіліся толькі ў Віцебску, Гродна, Мінску і Магілёве. Самай буйнай гарадской электрастанцыяй лічылася электрастанцыя ў Мінску — 950 кілават. Дарэвалюцыйныя электрастанцыі Беларусі, як правіла, былі крыніцай электрычнага асвятлення. Аднак ім не ўсё насельніцтва карысталася з-за дарагоўлі электраэнергіі. І так у губернскім горадзе Мінску ў 1909 годзе электрычнай энергіяй карысталіся толькі 84 дамы, хаця ў го[р]адзе было звыш 100 тысяч жыхароў.

У першыя гады Савецкай улады на тэрыторыі Беларусі будаваліся дробныя электрастанцыі, пераважна прызначаныя для мэт электрычнага асвятлення. У 1927 годзе пачынаецца будаўніцтва першай буйнай у той час электрастанцыі — Беларускай дзяржаўнай электрычнай станцыі, якая дала першы ток у канцы 1930 года. Будаваліся таксама шматлікія электрастанцыі пры прамысловых прадпрыемствах і ў раённых цэнтрах рэспублікі. У рэзультаце шырокага электрычнага будаўніцтва выпрацоўка электраэнергіі ў 1940 годзе дасягнула 508 мільёнаў кілаватгадзін.

У гады вайны (1941 — 1945 г. г.) энергетычная гаспадарка рэспублікі была амаль поўнасцю знішчана. Дзякуючы герайчнай працы беларускага народа і брацкай дапамозе народаў Савецкага Саюза ў пасляваенныя гады пачалося хуткае аднаўленне народнай гаспадаркі рэспублікі, у тым ліку і энергетыкі. Мінск, Гомель, Брэст, Магілёў — гэта гарады, у якіх шпаркімі тэмпамі разгарнулася энергетычнае будаўніцтва. Была адбудавана Мінская цеплаэлектрацэнтраль і адначасова пачалася будова другой Мінскай цеплаэлектрацэнтралі. У выніку, у 1959 годзе ўсе электрастанцыі Беларускай ССР давалі столькі электраэнергіі, колькі маглі выпрацаваць яе ўсе станцыі дарэвалюцыйнай Расіі да 1,5 года. Значна ўзрасла выпрацоўка электраэнергіі на душу насельніцтва, якая ў параўнанні з даваенным 1940 годам павялічылася больш чым 4,5 раза.

Вельмі змянілася тэхнічнае абсталяванне электрастанцый. Асноўную частку электраэнергіі выпрацоўваюць зараз параўнальна буйныя сучасныя электрастанцыі, абсталяваныя новымі машынамі. Цэлы шэраг вытворчых працэсаў беларускіх электрастанцыях зараз аўтаматызаваныя і механізаваныя. Асноўныя станцыі ў краіне злучаны ў энергетычную сістэму рэспублікі высокавольтнымі лініямі перадач.

Вялікія перспектывы развіцця мае беларуская энергетыка ў бягучым сямігоддзі ў сувязі з прыняццем сямігадовага плана развіцця народнай гаспадаркі ў 1959—1965 г.г. Будзе закончана будова Васільевічскай ГРЭС, першая частка якой уступіла ўжо ў эксплуатацыю ў канцы 1958 года. Пачалася будова Бярозаўскай электрастанцыі ў заходняй частцы Беларускай ССР. Будзе пабудавана электрастанцыя пры нафтаапрацоўчым заводзе, пашырыцца Мінская электрацэнтраль, Смалевічская дзяржаўная раённая электрастанцыя і рад другіх. У 1965 годзе ўсе беларускія электрастанцыі будуць выпрацоўваць звыш сямі мільярдаў кілаватгадзін электраэнергіі, а выпрацоўка на душу насельніцтва павысіцца прыкладна да 800 кілаватгадзін. На працягу сямі год будзе пабудавана звыш 7000 кіламетраў высокавольтных ліній, што абяспечыць токам усе населеныя пункты рэспублікі. Беларуская энергетычная сістэма павінна быць звязана лініямі электраперадач з Прыбалтыйскай, Украінскай і Расійскай энергетычнымі сістэмамі.

Апрацавана паводле карэспандэнцыі кандыдата тэхнічных навук І. Ф. Валошына

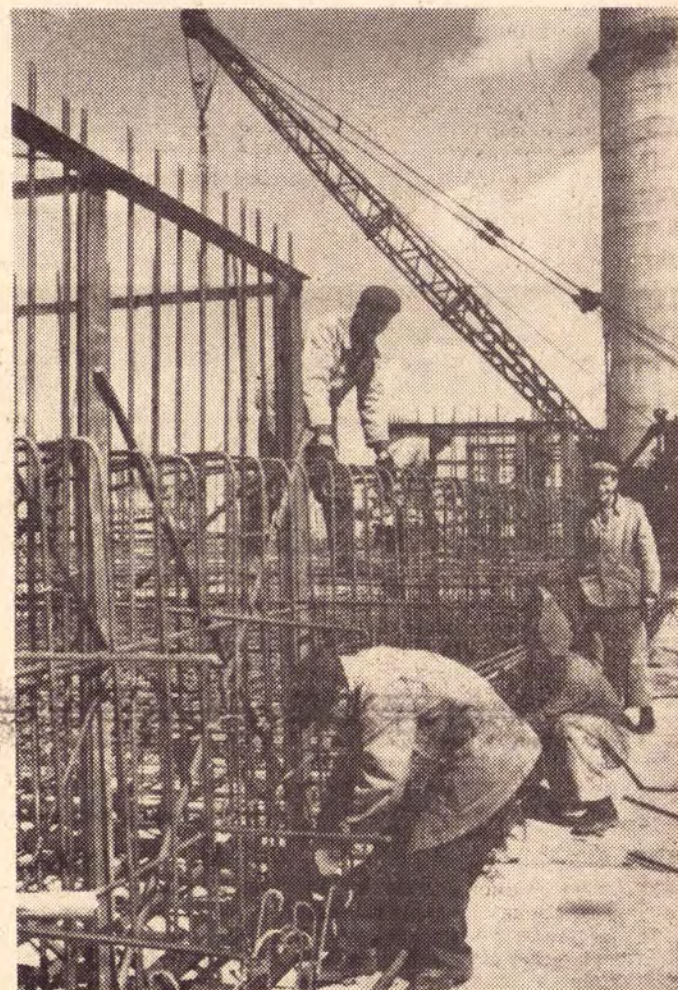

На будове Бярозаўскай дзяржаўнай раённай электрастанцыі (ДРЭС).

ПЛАН ЛІКВІДАЦЫІ ДАРГЕЛЯ

Настаў час перайсці да актыўнага дзеяння. І калі Кузняцоў з'явіўся ў лагеры і пачаў прасіць нашай санкцыі на забойства намесніка гаўляйтэра Паўля Даргеля, мы яго больш не стрымлівалі.

Калі Эрых Кох, які быў адначасова імперскім камісарам Украіны і гаўляйтэрам Усходняй Прусіі, у Роўна бываў толькі наездамі, то Паўль Даргель, урадавы прэзідэнт, намеснік Коха па палітычных справах, знаходзіўся ў «сталіцы» амаль бязвыездна.

У атрадзе Кузняцоў прабыў некалькі дзён. Ён дакладна абмяркоўваў з намі план ліквідацыі Даргеля. Да гэтага часу Валя Доўгер, якая працавала ў экспедыцыі райхскамісарыята, добра вывучыла распарадак дня ўрадавання прэзідэнта. Валя паведаміла Кузняцова аб маршруце, якім хадзіў Даргель, яна расказала, што штодзённа, у чатырнаццаць гадзін трыццаць мінут, Даргель выходзіць з райхскамісарыята і ідзе да сябе ў асабняк абедаць. Пры гэтым яго суправаджае ад'ютант у чыне маёра, які заўсёды носіць пад пахай скураную чырвоную папку. Самога Даргеля Кузняцоў бачыў толькі аднойчы на парадзе. Але Кузняцоў быў цвёрда ўпэўнены, што пазнае яго.

Даргель займаў асабняк на адной з галоўных вуліц Роўна, якую фашысты назвалі «Шлёсштрасэ». На гэтай вуліцы жылі толькі вышэйшыя гітлераўскія чыноўнікі. Ніхто з мясцовых жыхароў не меў права там з'яўляцца.

Дваццатага верасня шафёр ровенскага гебітскамісарыята, ваеннапалонны Калінін, даў Кузняцову асабістую машыну гебітскамісара — новенькі стальнога колеру «опель-капітан».

На машыну за шафёра сеў Мікалай Струцінскі, адзеты ў форме нямецкага салдата. Побач з ім — Кузняцоў у форме лейтэнанта. Яны паехалі па маршруту, указанаму Валяй. Час набліжаўся да таго моманту, калі Даргель павінен быў паказацца з райхскамісарыята і ісці ў свой асабняк. І Кузняцоў і Струцінскі былі ўпэўнены, што аперацыя ім удасца.

КОЛЯ, ГАЗ!

Стаяць на вуліцы з машынай і чакаць было рызыкоўна. На вуліцы дзяжурылі фельджандары, адзін з іх заўсёды быў ля асабняка Даргеля.

Кузняцоў і Струцінскі спынілі аўтамабіль у завулку так, каб з-за вугла бачыць пад'езд райхскамісарыята.

Стрэлка гадзінніка набліжалася да паловы трэцяй, калі з пад'езда райхскамісарыята паявіліся жандарскі фельдфебель, а следам за ім чалавек у цывільным, відавочна, агент гестапа. Аб гэтых ахоўніках Валя папярэджвала Кузняцова. І жандар і гестапавец выходзілі звычайна на адну-дзве мінуты раней Даргеля, каб агледзець дарогу, па якой павінен прайсці ўрадавы прэзідэнт.

Дакладна ў 14.30 з таго ж пад'езда вышаў генерал, якога суправаджаў маёр. Апошні нёс пад пахай чырвоны партфель.

— Яны, — сказаў Кузняцоў. — Коля, газ!

Машына хутка дагнала гітлераўцаў. Кузняцоў выскачыў з кабіны з пісталетам у руцэ і ва ўпор выстраліў у генерала, а потым у ад'ютанта. Ад першай жа кулі Даргель пахіснуўся і ўпаў дагары.

З жыцця БГКТ

ВЫНІКІ НАЛЕЖНАГА СУПРАЦОЎНІЦТВА САКОЛЬСКІХ АРГАНІЗАЦЫЙ

У апошніх месяцах адзначаецца буйны ўзрост БГКТ і ЗМВ на Сакольшчыне. Хутка паўстаюць новыя гурткі гэтых арганізацый, прыбывае членаў. Адначасова Аддзел культуры ПРН у Саколцы паведамляе, што яшчэ ніколі не выступала на Сакольшчыне столькі мастацкіх гурткоў, як у гэтую зіму. Амаль усе гэтыя гурткі арганізаваны былі праз ЗМВ і БГКТ. Дасягненні гэтыя магчымы былі дзякуючы належнаму супрацоўніцтву гэтых арганізацый.

ГУТАРКІ НА БЕЛАРУСКАЙ МОВЕ ПРАЗ РАДЫЁ

Праўленне аддзела БГКТ у Мілейчыцах (Сямяціцкі павет), апошнім часам разгарнула шырокую дзейнасць мясцовага радыёвузла. Сябра Анаталь Мартыновіч, старшыня аддзела, не абмяжоўваецца да гутарак, якія прысылае ў аддзел Галоўнае праўленне БГКТ, але сам піша гутаркі і сам іх чытае. Апошнім часам дадзены былі Праўленнем аддзела ў Мілейчыцах гутаркі на наступныя тэмы:

«З жыцця беларусаў у нашым павеце», «Беларускія кніжкі ў нашых бібліятэках», «Міжнародны дзень жанчын» і іншыя. Апрача таго, сябра Мартыновіч, які адначасова з'яўляецца выкладчыкам беларускай мовы ў мясцовай школе і інструктарам беларускай мовы на Сямяціцкі павет, часта падае камунікаты аб навучанні беларускай мовы, паказвае выдатнікаў.

Такім чынам мілейчыцкі радыёвузел два разы ў тыдні перадае гутаркі на беларускай мове. У бліжэйшым часе сябра Мартыновіч плануе даць праз радыёвузел мантаж п. з. «Вечар дзіцячай паэзіі Янкі Купалы» ў выкананні вучняў Мілейчыцкай школы. **(п)**

З РАГАЧОЎ...

...паведамляюць, што наладжана тут выстаўку беларускай народнай вышыўкі і ткацтва. Складаецца яна з 50 рэпрадукаваных узораў для дываноў, палсоў, ручнікоў, кашуль і інш. Выстаўку падрыхтавала Галоўнае праўленне Беларускага таварыства.

На тэрыторыі Сямяціцкага павета гэта выстаўка будзе знаходзіцца да паловы красавіка і наведае яна шмат другіх мясцовасцей. **(ся)**

400 ЧЛЕН ГАРАДСКОГА АДДЗЕЛА

Гарадскі аддзел БГКТ у Беластоку ўсё больш павялічвае рады Таварыства. Нядаўна ў шэрагі БГКТ гарадскога аддзела, быў прыняты чатырохсоты член — Елена Самойлік, работніца прадпрыемства гарадскіх водаправодаў. На здымку: старшыня гарадскога аддзела БГКТ у Беластоку — Язэп Маркоўскі ўручае Елене Самойлік членскі білет.

фота Г. Рагазінскі

ПА СЦЕЖЦЫ ШКОЛЬНАГА СЯБРА

Вечарэла, калі я апынуўся на школьным панадворку ў вёсцы Махнатае (Гайнаўскі павет). Здавалася, што цяжка будзе знайсці ўжо кагосьці з настаўнікаў. Але праходзячая па вуліцы жанчына як бы здагадалася, каго мне трэба і ветліва паінфармавала:

— Наш вучыцель, Алёша Сельвесюк, вось там, — і паказала рукой на вулачку, што вядзе на загарадзе, — з хлопцамі робіць якуюсь сцэну, бо маюць да нас прыехаць беларускія артысты з Беластока.

Пасля некалькіх хвілін я быў у сярэдзіне паспулдзельчага магазіна. І сапраўды, тут некалькі маладых людзей «мантавала» з дошак сцэну. Гэта актыўныя члены мясцовага гуртка БГКТ, а сярод іх старшыня гуртка, настаўнік, Аляксей Сельвесюк.

— Нядзеля, 19-га лютага, у нас будзе радасным днём. На гэтай вось сцэне ўпершыню ў нашай вёсцы выступіць беларуская эстрада «Лявоніха», — сказаў сябра А. Сельвесюк.

Аднавяскоўцы настаўніка, пакінуўшы недакончаную сцэну, спяшаліся на заняткі ў вечаровую сельскагаспадарчую курса-школу, а мы з настаўнікам накіраваліся ў яго родную хату.

*

Так, у Махнатым, амаль пасярэдзіне сяла стаіць родная хата Аляксея Сельвесюка. Тут ён нарадзіўся, у Махнатым правёў дзяцінства, выхаваўся, закончыў пачатковую школу. Далей марыў вучыцца Алёша. Аднак недастаткі ў хаце, выкліканыя працяглай хваробай бацькі і маленькая гаспадарка, у якой канец з канцом цяжка было звязаць, не надта дазвалялі паступіць яму туды, куды ён хацеў —у Беларускі агульнаадукацыйны ліцэй у Гайнаўцы. Перш за ўсё ад утнасць інтэрната пры школе, дзе можна было б знайсці апеку і матэрыяль-

(Працяг на стар. 5)

ФАЛЬКЛОР БЕЛАСТОЧЧЫНЫ

ТАМ У ЛЕСЕ СТАЯЛА ХАЦІНА...

Там у лесе стаяла хаціна,
Над хацінай шумела ляшчына.
Над ляшчынай чорны воран крача,
Над магілай сіраціна плача.

Не даўно я сіратою стала,
Ужо немала горачка зазнала.
Кажуць жэ мне: чужы дсбры людзі,
Выйдзі замуж, лепей табе будзе.

Маладая была, людзей паслухала,
Вышла замуж, доленька прапала.
Вышла замуж за таго п'яніцу,
Калі прыдзе то б'е, то сварыцца.

Калі прыдзе сам лягае спаці,
А мне кажа галубы ганяці.
Не лятайце галубы па хаце,
Не збуджайце мілага ў камнаце.

А ў нядзелю яшчэ сонейка не ўсходзіць,
А ўжо міла міленькага будзіць.
Уставай, уставай, уставай мілюсенькі,
Каля цябе вада чысцюсенька.

Уставай, уставай, уставай, мілюсенькі,
Каля цябе ручнік бялюсенькі.
Як стаў мілы уставаці,
То я давай акенцам уцякаці.

Чы ты міла жартачкаў не знаеш,
Што ад мяне акенцам уцякаеш?
Што б я мілы жартаў тваіх не знала,
Даўно б ужо я ў магіле ляжала.

Ад маці Ольгі запісаў Уладзімір Марчук. Шчыты (Бельскі пав.).

ВЫБАРЧЫЯ СПАТКАННІ

Ежы КОШЭЛЬ

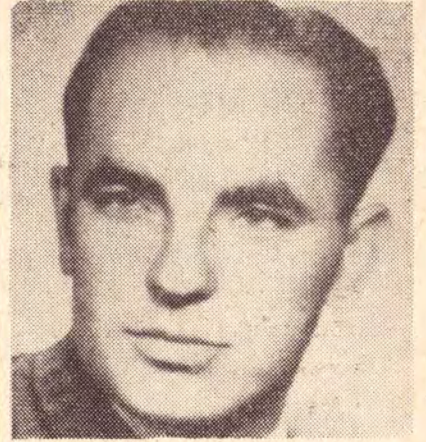

Загадчык Аддзела Ваяводскага камітэта Польскай Аб'яднанай Рабочай партыі ў Беластоку. Вядомы палітычны і грамадскі дзеяч. Працу ў партыйным апараце пачаў з першых дзён пасля вызвалення. За ахвярную працу ў будаўніцтве Народнай Польшчы ўзнагароджаны высокай дзяржаўнай узнагародай. Кандыдуе ў Беластоцкім павеце да Ваяводскай рады народовай

Анастазія ТРОПАК

Дырэктар Беларускага ліцэя ў Гайнаўцы. Мае вялікі аўтарытэт як вопытны педагог і грамадскі дзеяч. У папярэдняй кадэнцыі была актыўнай раднай ВРН, працавала ў Камісіі будаўніцтва і камунальнай гаспадаркі ВРН. За заслугі ў грамадскай і прафесіянальнай працы ўзнагароджана Сярэбраным крыжам заслугі. Кандыдуе ў Гайнаўскім павеце да Ваяводскай рады народовай

Кузняцоў выстраліў яшчэ па разу ў абоіх фашыстаў.

Ён ні аб чым не паспеў падумаць. Ён прыкмеціў толькі, што твар генерала сёння быццам выглядаў больш смуглым, чым тады, на парадзе.

Кузняцоў скочыў у машыну і ўжо на хаду захлопнуў дзверы. У той момант, калі ён падбег да машыны, з кішэні ў яго «выпаў» бумажнік.

Быў час абедняга перапынку. На вуліцы знаходзілася шмат прахожых. Пачуўшы выстралы, людзі кінуліся ўрассыпную. Калі да забітых падбеглі жандары, машыны і след прастыў.

ХТО ЗАБІТЫ?

Некалькі дзён мы не мелі ніякіх вестак аб выніках акта Кузняцова. Звычайна не было дня, каб у лагеры не з'яўляліся два-тры сувязныя з Роўна. Цяпер жа, калі так хацелася ведаць становішча ў горадзе, як на злосць, ніхто з іх не прыходзіў. Было ясна, што эсэсаўцы і жандары ачапілі горад, і адтуль немагчыма выбрацца.

Больш усіх мучыўся Кузняцоў. Калі нарэшце двое разведчыкаў прышлі ў лагер, Кузняцоў першым накінуўся на іх, схапіў прынесеныя імі нямецкія і ўкраінскія газеты, пачаў чытаць і... абамлеў.

«Забойства імперскага саветніка фінансаў д-ра Геля і яго ад'ютанта», прачытаў ён на першай старонцы. Тут жа ў жалобнай рамцы быў партрэт Геля.

Гель зусім нядаўна, усяго некалькі дзён да таго як быў забіты, прыехаў у Роўна. Даргель гасцінна прытуліў яго ў сваім асабняку.

— Ай, Мікалай Іванавіч, як жа гэта вы схібілі? — сказаў я Кузняцову.

— Не ведаю. Гэта насланне нейкае! Я добра запамятаў твар Даргеля. Ён толькі выдаўся мне больш смуглым, чым на парадзе. І ад'ютант ішоў з чырвоным партфелем! Нічога не разумею, што гэта значыць? — здзіўляўся Кузняцоў, збіты з панталыку памылкай.

У той час мы не ведалі, што Гель быў вельмі падобны на Даргеля.

— Чорт бы ўзяў гэтага Геля! — і смуткаваў і злосціўся Кузняцоў. Наступным разам, перад тым, як страляць, давядзецца прозвішча пытаць!..

Ён ніяк не мог дараваць сабе гэтай памылкі.

— Дазвольце мне другі раз страляць у Даргеля! — дамагаўся ён.

— Успакойцеся, Мікалай Іванавіч! Памылка не так ужо вялікая. Ведаеце, хто такі Гель!

ГІСТОРЫЯ «ЗГУБЛЕНАГА» БУМАЖНІКА

Мы ўзяліся чытаць усе газеты, якія прыняслі разведчыкі. Усе яны выказвалі глыбокі «жаль» з выпадку смерці імперскага саветніка фінансаў. У паведамленні аб гэтай смерці між іншым гаварылася, што хоць забойца і быў у форме нямецкага афіцэра, але ўлады дакладна ведаюць, хто ён.

Мы зразумелі, што гітлераўцы «напалі на след». Зразумелі — і ўцешыліся. Мы баяліся, каб не застаўся непрыкметаным «згублены» Кузняцовым бумажнік.

Бумажнік гэты меў сваю невялікую гісторыю.

У адной з сутычак з бандай нацыяналістаў да нас у палон трапіў адзін з эмісараў Сцяпана Бандэры, які прыбыў з Берліна. У яго і ўзялі мы гэты бумажнік. У ім быў пашпарт з візай на ўезд у Заходнюю Ўкраіну: членскі білет берлінскай арганізацыі ўкраінскіх нацыяналістаў і дырэктыва за подпісам «кіраўніцтва», якая патрабавала неадкладна кінуць усе сілы на пагалоўнае знішчэнне савецкіх партызан.

Дырэктыву мы замянілі новай, якая гаварыла:

«Дарагі дружа! Мы вельмі здзіўлены, што ты да гэтага часу не выканаў нашага загаду. Немцы вайну прайгралі, гэта ясна цяпер усім. Нам трэба тэрмінова пераарыентавацца, а мы скампраметаваны сувяззю з гітлераўцамі. Бацька не сумняваецца, што заданне будзе табою выканана ў самы найбліжэйшы час. Гэта акцыя паслужыць сігналам да наступных дзеянняў супраць швабаў».

Прагледжваючы газеты, мы ўпэўніліся, што бумажнік сваю ролю адыграў. На пахаванні Геля, у сваёй надмагільнай мове, урадавы прэзідэнт Даргель гнеўна накінуўся на «паноў атаманаў», закідваючы ім няўдзячнасць у адносінах да Германіі, якая іх корміць, адзявае і дае сродкі на барацьбу з бальшавікамі.

Стала вядомым таксама, што ў Роўна па падазрэнні ў забойстве Геля арыштавана і расстраляна 38 вядучых украінскіх нацыяналістаў, у тым ліку 13 працаўнікоў гэтак званага «ўсеўкраінскага гестапа»; быў арыштаваны рэдактар газеты «Валынь» і іншыя «дзеячы». Арышты не абмежаваліся толькі да Роўна.

Падобныя весткі не маглі не выклікаць у нас пачуцця задаволення. Была аднак, сур'ёзная прычына, якая трывожыла нас. Аб забойстве Даргеля ў той жа дзень, па дакладу Кузняцова, было ведамлена ў Маскву. Д... ра, што ў таварышаў у Маскве аказаліся не такія гарачыя галовы, як у нас у лесе, і яны да праверкі не пачалі інфармаваць Галоўнае камандаванне. Але так ці інакш мы апынуліся ў смешным становішчы.

І Кузняцоў атрымаў дазвол зрабіць замах другі раз.

(Працяг за тыдзень)

СЕЛЬСКАГАСПАДАРЧАЯ САКОЛЬШЧЫНА

(Працяг са стар. 1).

цыю ў бліжэйшай пяцігодцы прызначаецца каля 22 мільёнаў злотых. За іх кошт электрычнае святло правядзецца ў 81 вёсцы.

ЗДАРОЎЕ — НАЙБОЛЬШЫ СКАРБ ЧАЛАВЕКА

Аднак найбольш відавочныя дасягненні на Сакольшчыне за гады народнай улады ў галіне аховы чалавечага здароўя.

Перад вайной на ўвесь павет быў толькі адзін шпіталь у Саколцы, у якім працавала 2 лекараў, фельчар, акушэрка і некалькі асоб дапаможнага персаналу. Да вёсак лекары зусім не даязджалі. Таму на Сакольшчыне як грыбы пасля дажджу раслі ўсялякія знахары ды цудатворцы, якія не аднаго пацыента выправілі на другі свет.

Зараз на тэрыторыі павета ёсць 2 бальніцы (Саколка і Сухой Гары, Навінкі і ў другіх аколіцах. Агулам у пяцігодцы меліярацыйнымі працамі будзе ахоплены 4.500-гектаравы абшар балот і сенажацяў.

На развіццё ветэрынарных лячэбных прызначаецца 2 мільёны 400 тысяч злотых. За гэтыя сродкі пабудуюцца ветэрынарныя лячэбныя ў Крынках і Карыціне.

За гэты час каля 50% узрасце забеспячэнне мінеральнымі ўгнаеннямі. Сяляне атрымаюць адпаведную колькасць кваліфікаванага зярна на пасевы і сродкаў барацьбы з пустазеллем і шкоднікамі раслін. У бліжэйшай пяцігодцы на палях Сакольшчыны з'явіцца больш трактараў і другіх навейшых сельгасмашын. На Сакольшчыне знаходзяцца вялікія залежы торфу. У бліжэйшыя гады торфам будуць навозіцца грамадныя абшары палёў. Плануецца, што ўжо ў гэтым годзе сяляне вывязуць на палі каля

Электрыфікаваныя вёскі Крушыняны.
фота — З. З.

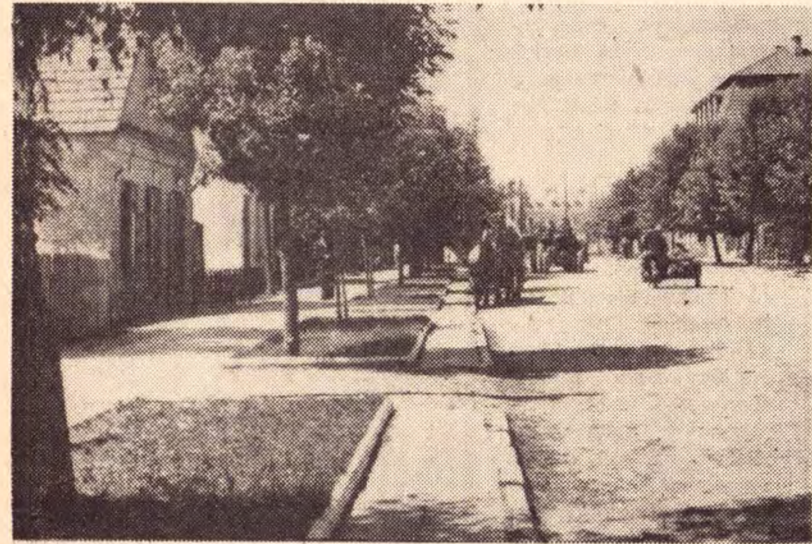

Прыгожая летам Саколка. Тут шмат зелені і кветак.
фота М. С.

Крынкі), якія дыспануюць 192 ложкамі. У гэтых бальніцах працуе 12 лекараў і 62 асобы дапаможнага персаналу. На тэрыторыі павета існуе 7 асродкаў здароўя, 6 здароўя-ахоўчых пунктаў і 8 радзільных дамоў. Агулам на Сакольшчыне дзейнічае 27 лекараў медыцыны, 1 стаматолагаў, 11 фельчараў, ? акушэрак і некалькі дзесяткаў медсёстраў.

Калі разыходзіцца аб лекарскую апеку, дык Сакольшчына знаходзіцца на першым месцы ў ваяводстве, а таксама з'яўляецца яна раёнам, дзе найменшая смяротнасць нованароджаных і найменш захворванняў заразлівымі хваробамі. За гады народнай улады шмат зроблена на Сакольшчыне.

4.200 тон торфу. Дзякуючы гэтаму зменіцца структура глебы, зямля будзе больш ураджайнай. Торф адначасова пазволіць земляробам ашчадзіць шмат грошай, якія яны выдаюць на пакупку мінеральных угнаенняў. На Сакольшчыне ўсё яшчэ не сталася папулярнай так карысная расліна — кукуруза. План пасеву на 1961 год прадбачвае ўсяго толькі 320 гектараў пад кукурузу. Але з кожным годам абшар зямлі пад кукурузу будзе ўсё пабольшвацца, бо гэта ляжыць у інтарэсе самых сялян.

Сакольшчына — гэта раён малаком плывучы. Прадбачваецца, што ў гэтым годзе сяляне прададуць малочнаму прадпрыемству звыш 4 мільёнаў літраў малака.

На Сакольшчыне шырока развітая ветэрынарная апека. На здымку: лекар ветэрынарыі аглядае хворую карову ў вёсцы Гурка.
фота — З. З.

Не меншыя таксама...

...ПЕРСПЕКТЫВЫ НА БЛІЖЭЙШУЮ БУДУЧЫНЮ

Асноўным напрамкам развіцця Сакольскага павета ў бліжэйшым перыядзе застаецца надалей сельская гаспадарка.

Амаль 80 мільёнаў злотых прызначана на далейшую меліярацыю. Меліярацыя і рэгуляцыя будзе праводзіцца ў далінах рэк Бебжа і Сакалда, а таксама каля Бжазоўкі, Ласосны,

Малочнае прадпрыемства ў бягучай пяцігодцы прызначае два з палавінай мільёны злотых на пабудову 50 новых злеўняў малака. Прадбачваецца, што ў 1965 годзе продаж малака ўзрасце да ? мільёнаў літраў.

У самай Саколцы ў бліжэйшыя гады плануецца пабудову 9 навейшых жыллёвых дамоў, у якіх будзе 450 кватэр. За кошт 1 мільёна 200 тысяч злотых далей будзе праводзіцца ў горадзе каналізацыйную сетку.

У Крынках, Сухаволі, Кузніцы і Бомблі пабудуюцца публічныя лазні. Пабудуецца таксама на тэрыторыі павета 39 новых школ і 2 асродкі аховы здароўя ў Шудзялове і Зубжыцы Велькай. А жыхары Саколкі мабыць яшчэ ў гэтай пяцігодцы дачакаюцца новай павятовай бальніцы, пабудова якой плануецца ча месцы былых казармаў.

Перспектывы, як бачым, не малыя. Ажыццяўленне іх у многіх выпадках будзе залежыць ад працы гаспадароў павета — радаў народовых. Таму ў дзень выбараў насельніцтва Сакольшчыны аддасць свае галасы на кандыдатаў Фронта адзінства народа, якія найлепш могуць ажыццяўляць выбарчую платформу павета.

В. БАРШЧЭЎСКІ

Новыя члены ПАРП на Гайнаўшчыне

У Гайнаўскім павеце няспынна расце колькасць членаў ПАРП. У 1960 годзе партбілеты атрымала 418 асоб. Узрост партыйных шэрагаў назіраецца і ў бягучым годзе. Да канца лютага ўступіла ў партыю 48 новых кандыдатаў. Варта адзначыць, што ў гэты жа самы перыяд мінулага года ў рады ПАРП прынята 34 асобы. Новыя кандыдаты ПАРП прадстаўляюць розныя грамадскія асяроддзі. Аднак найбольшую іх колькасць складаюць настаўнікі.

Хто ж, напрыклад, не ведае ў Белавежы тав. Казімеру Касцелецкую. Яна ж ужо звыш 17 год працуе настаўніцай. Урадзілася і выхавалася ў Варшаве. Бацька быў рамеснікам, маці — работніцай. Пасля заканчэння настаўніцкага семінара яна працавала ў розных мясцовасцях аж да 1937 года. У гэтым жа годзе яна прыехала ў Белавежу і тут ужо засталася. Пасля вызвалення яна адна з першых прыступіла да працы ў пачатковай школе. Пасля смерці мужа на яе выключным утрыманні засталіся дзеці. Аднак школьныя абавязкі і хатнія турботы не перашкаджаюць ёй у далейшай вучобе. Яна завочна закончыла гуманістычнае аддзяленне Вышэйшай педагагічнай школы ў Варшаве. Актыўна працуе ў Лізе жанчын. У мінулай кадэнцыі Павятовай рады нарадовай тав. Касцелецкая — радна — шмат палажыла энергіі і намаганняў у выкананні сваіх грамадскіх абавязкаў. За вялікі ўклад у грамадскую працу яна атрымала медаль Дзесяцігоддзя Народнай Польшчы. Зараз тав. Касцелецкая з'яўляецца старшынёй грамадскага камітэта Фронта адзінства народа ў Белавежы і ўжо 10 год загадвае мясцовай падставовай школай.

Сёння, пасля многіх год прафесіянальнай працы, педагог і грамадскі дзеяч, маці чатырох дзяцей, у сваёй просьбе аб прыняцці ў рады ПАРП напісала: «...я поўнасцю ўспрымаю светапогляд партыі. Ведаю яе статут і забавязваюся падпарадкавацца яму».

Павятовы камітэт ПАРП — Гайнаўцы атрымоўвае ўсё большую колькасць прашэнняў з просьбаи аб прыняцці ў партыю. Іх змест вельмі часта нагадвае словы тав. Касцелецкай. У сакавіку ПК ПАРП атрымаў звыш 20 такіх прашэнняў. Пішуць не толькі старэйшыя, але і моладзь. Вось, напрыклад, 13 вучняў V класа Лясного тэхнікума ў Белавежы канцы лютага ўступіла ў ПАРП. Большасць з іх з палітычнай работай пазнаёмілася ў радах Саюза сялянскай моладзі. Тут успрынялі, як блізкую сабе, сацыялістычную ідэалогію. Толькі некалькі месяцаў дзеліць іх ад прафесіянальнай працы, ад актыўнага ўдзелу ў грамадскім жыцці. Паходзяць яны з розных асяроддзяў. Тут ёсць сыны рабочых, сялян, працуючай інтэлігенцыі. Сярод гэтых маладых людзей апынуліся таксама арганізатары і энтузіясты групы ССМ у Лясным тэхнікуме тав. тав. Юры Бунька, Рыгор Марчук і другія. Іх група лічыцца ў школьным асяроддзі на Гайнаўшчыне найлепшай. Сваёй сумленнай працай яны поўнасцю заслужылі на гонар быць членамі Польскай Аб'яднанай Рабочай партыі.

Пасека ў новай вопратцы

У 1959 годзе ў вёсцы Пасека (Гайнаўскі павет) успалыхнуў вялікі пажар. Не маглі яго пагасіць пажарныя каманды з Гайнаўкі і навакольных мястэчак. А ўсяму быў вінаваты малы хлапчук, які забаўляўся запалкамі. Агульныя страты жыхароў склалі суму 2 мільёнаў злотых. Нягледзячы на так вялікае няшчасце, людзі не паддаліся гору і энергічна прыняліся за адбудаванне. У гэтым выдатную дапамогу аказала ім П.З.У. Кожны гаспадар, які ставіў мураваны будынак, атрымаў беззваротную пазыку. Многія сяляне паставілі хлявы з пустакоў. У Пасецы зараз новая, брукаваная вуліца, а паабапал яе красуюцца прыгожыя будынкі. Варта адзначыць, што ўсе жыхары вёскі выразілі згоду на правядзенне электрычнасці. Неўзабаве ў Пасецы заззяюць ужо электрычныя лямпачкі.

Янка Здановскі
Альхоўка

НАСТАЎНІЦЫ — АРГАНІЗАТАРЫ МАСТАЦКАГА РУХУ

Некаторыя настаўніцы на Бельшчыне пакладаюць шмат намаганняў, каб разгарнуць мастацкі самадзейны рух на вёсках. Вядома, неабходны тут умелы падыход да моладзі.

У Аўгустове маладая настаўніца Марыя Ангельчык дзякуючы свайму ўмеламу арганізатарскаму таленту наладзіла супрацоўніцтва з моладдзю, з якой пачала рыхтаваць сцэнічныя творы.

Ужо самадзейнікі з Аўгустова выступалі з некалькімі п'есамі Чэхава і Гогаля, а таксама з беларускай п'есай «Суд» і з некалькімі польскімі.

Настаўніца Зофія Апятоўская з Грыбаўца не змагла зацікавіць моладзі да мастацкай самадзейнасці. Звярнулася яна тады да старэйшых людзей. І гэта прынясло плённыя вынікі. Жанатыя мужчыны і замужнія жанчыны пачалі развучваць ролі, сталі прыходзіць на рэпетыцыі. Андрэй Пацэвіч, Галіна Янкоўская, Сцяпан Красоўскі са сваёй жонкай Марысяй аказаліся таленавітымі самадзейнікамі. У іх выкананні жыхары вёскі пабачылі п'есы А. Ляховіча «Кактусік», «Канікульныя прыгоды» і «Нябожчык».

Выступленне на сцэне жанатых і замужніх кранула моладзь, засароміла яе так, што зараз яна сама пачынае меркаваць аб тым, каб уключыцца да гэтага вельмі папулярнага сярод жыхароў вёскі мастацкага руху.

Для настаўнікаў

НОВАЯ ПРАГРАМА

Дэпартамент няпольскага школьніцтва Міністэрства асветы выдаў ужо праграму навучання беларускай мовы. Праграма апрацавана паводле абавязваючага матэрыялу ў пачатковых школах з беларускай мовай навучання для класаў I—VII. Ёю будуць карыстацца таксама школы, дзе беларуская мова выкладаецца як прадмет. Аб гэтым інфармуе інструкцыя на стар. 56 праграмы, дзе гаворыцца аб спосабах карыстання праграмай у гэтага тыпу пачатковых школах, г. зн. якія раздзелы матэрыялу можна абмінуць, якія скараціць і г.д.

Праграму атрымаюць кіраўніцтвы школ яшчэ ў бягучым навучальным годзе, але абавязваць яна будзе ўжо на пачатку новага навучальнага года.

(М. К.)

АРГАНІЗУЕМ МАСТАЦКІ КАЛЕКТЫЎ

У Орлі, так як і ў іншых грамадах, Камітэт Фронта адзінства народа зацвердзіў праграму і кандыдатаў да грамадскай рады. У выбарчай праграме падкрэслены дасягненні рады за апошнюю кадэнцыю і намечаны заданні на наступную.

За мінулыя тры гады шмат чаго зроблена ў Арлянскай грамадзе. А вось факты. Праведзена рамонт 20 памяшканняў, у 16 будынках адрамантавана дах, пастаўлена 15 печаў, адрамантавана шмат камінаў, падлог, выкапаны два новыя калодзежы, шмат зроблена паляпшэнняў на вуліцах і дарогах. І так, пабудаваны новы брук у Міклашах і Шэрнях, наладжана 10 км дарог, абсталявана 45 водных пропускаў. У Орлі, на вуліцах Міцкевіча і Кляшчэўскай, абсталявана электрычнае святло, а на Бельскай вуліцы распачата ўкладванне ходнікаў. Рада шмат удзяляла ўвагі тым праблемам, якія садзейнічаюць развіццю культуры. У Кляшчэлях і Шэрнях пры дапамозе рады пабудаваны святліцы, у Крывятычах зараз будуецца святліца, а ў Рэдутах на святліцу падрыхтаваны ўжо пустакі.

Рада арганізавала дом культуры, які зараз адрамантаваны. У ім знаходзіцца біблiятэка і чытальная зала. Памаленьку ў Орлі разгортваецца мастацкі самадзейны рух. Ужо існуюць гурткі гарманістаў і струнны. Ідуць намаганні, каб утварыўся хор. Але аб гэтым ніжэй.

Зараз некалькі слоў аб планах рады на наступную кадэнцыю. Запланавана ў гадах 1961—65 пабудаваць у Орлі лазню, якая абслугоўвала б суседнія вёскі, правесці рамонт будынку на Бельскай вуліцы № 19 і пераказаць яго пад сельскагаспадарчую школу. Пастаноўлена пабудаваць 7 км брукаваных дарог і гэтым прычыніцца, каб ПКС па трасе Бельск — Гайнаўка ездзіў праз Орлю.

Арлянская выбарчая праграма прадугледжвае яшчэ шмат іншых спраў, якія патрабуюць вырашэння і хвалююць грамадскасць. Калі разыходзіцца аб кандыдатаў на радных, дык найбольш хвалюе іх культурнае жыццё. Яны ставяць так справу, каб у Орлі арганізаваўся сільны беларускі мастацкі калектыў. На гэта існуюць усе магчымасці. У Орлі шмат ахвотнай і таленавітай моладзі. Ёсць там і салісты, і танцоры, і гарманісты, і мандаліністы. Ёсць таксама і мастацкія кіраўнікі. І ўжо першыя крокі ў кірунку арганізацыі мастацкага руху зроблены. У мінулым годзе грамадска рада прызначыла са сваіх даходаў 19 тыс. зл., за якія куплены акардэоны і мандаліны. На 1961 год рада плануе на патрэбы мастацкага калектыву прызначыць 21 тыс. зл. Зараз існуе ў Орлі 15-асабовы струнны гурток і 10-асабовы гурток акардэаністаў. Каб быў сапраўды добры мастацкі калектыў у Орлі, неабходна нейкая аплата тым людзям, якія вучаць моладзь іграць. Неабходная аплата для дырыжора хору. Хор ужо мог бы арганізавацца, каб была запэўнена аплата кіраўніку. Пры добрай ахвоце на гэта знайшліся б грошы. У Орлі ёсць ГС, якая мае 500 тыс. зл. чыстага даходу. З гэтай сумы законна можна 10 працэнтаў прыдзяліць на культурную дзейнасць. Маглі б аказаць усебаковую дапамогу Павятовы аддзел культуры ў Бельску і Саюз сялянскай моладзі, а таксама ГП БГКТ. Але пакуль што не дацэньваюцца пачынанні і намаганні арлянскіх радных, якія хочуць каб арлянскі мастацкі калектыў быў адным з найлепшых калектываў у Беластоцкім ваяводстве. А ў гэтым трэба ім дапамагчы. **(мх)**

ГРАМАДСКІЯ ЧЫНЫ

ЯК НАС БАЧАЦЬ, ТАК НАС СУДЗЯЦЬ

Мы пабывалі ў некалькіх вёсках на тэрыторыі ГРН Мельнік у Сямяціцкім пагеце. Вось весткі з іх аб грамадскіх чынах.

Неміраў. У мінулым годзе жыхары гэтай вёскі загаспадаравалі плошчу каля 1 га аблогаў, пасадзілі бульбу, а атрыманы даход прызначылі на пабудову святліцы. Частку грошай сабрана са складчын. Ужо пабудаваны зруб мураванай святліцы. Праца працягваецца.

Вайкі. Жыхары Вайкаў заўсёды наперадзе ў выконванні абавязкаў, палявых работах і грамадскіх чынах. Надаела ім дрэнная дарога даўжынёй каля 4 км у Мельнік, а і славы яна ім таксама не прыдавала. Таму з задавальненнем успрынялі ініцыятыву свайго солтыса, Казіміра Высоцкага, наладзіць гэтую дарогу. Вырашана згладзіць усе няроўнасці і нажвіраваць. Шмат работы ўжо зроблена.

Аслова. Аслаўяне грамадскім чынам уклалі на вуліцы сваёй вёскі маставую і абкладаюць ужо цэментовымі карнізамі хаднікі.

Радзівілаўка. Перакладаецца старую маставую, выгляд вуліцы прыводзіцца да больш сучаснага.

М. К.

ВУЧНЁЎСКІ ХОР І АРКЕСТР ПЕДАГАГІЧНАГА ЛІЦЭЯ

Даволі вядомым у Бельску з'яўляецца хор і аркестр тутэйшага Педагагічнага ліцэя. Хор яшчэ зусім малады — ён арганізаваўся толькі ў мінулым годзе. Салісткамі з'яўляюцца Зося Каролька і Геня Карпюк, якія заўсёды ахвотна выконваюць сваю любімую песню «Што за месяц, што за ясны». З хорам і аркестрам ліцэя аддана працуе іх мастацкі кіраўнік грам. Мешальскі. У рэпертуары хору апрача беларускіх песень знаходзяцца таксама і польскія. Часта на перапынках чуюцца мелодыі прыгожых меладычных песень, з якімі надта ж моцна пасябравалі вучні і вучаніцы Педагагічнага ліцэя ў Бельску.

Калі ўжо пайшла размова аб мастацкім жыцці школы, дык варта ўспомніць пра наш вучнёўскі драмгурток, які, дзякуючы намаганням настаўніцы беларускай мовы Лідзіі Гайдук, ажывіў сваю працу. Зараз драмгурток распрацоўвае п'есу Янкі Купалы «Паўлінка». Недзе ў красавіку твор знойдзецца ўжо на школьнай сцэне .

Мікалай Беразавец
Бельск

На здымку хор і аркестр Педагагічнага ліцэя ў Бельску.

Выбарчыя спатканні

Ежы Штахельскі

(Працяг са стар. 1)

га. За паложаныя заслугі ў баі пад Леніна быў узнагароджаны высокімі ваеннымі медалямі. У 1944 г. быў назначаны генеральным сакратаром Саюза польскіх патрыётаў.

Ад першых месяцаў утварэння Народнай Польшчы ахвярна і аддана працуе як дзяржаўны і партыйны дзеяч, займаючы шэраг адказных пасад. У гадах 1944 — 1945 з'яўляецца ваяводаю нашага ваяводства.

Грамадскасць Беласточчыны пазнае тады ў яго асобе вялікага свайго прыяцеля і дбайнага гаспадара. У 1945 г. Е. Штахельскі быў пакліканы на пасаду міністра аховы здароўя ПНР. Жыхары нашага ваяводства ў 1952 г. выбіраюць міністра Штахельскага на свайго пасла ў Сейм. У далейшым ён цесна звязвае сваё жыццё са штодзённымі справамі адбудовы і развіцця беластоцкай зямлі. У далейшым рупіўся ў цэнтральных і ваяводскіх уладах аб развіцці Беластоцкай медыцынскай акадэміі, у заснаванні якой палажыў таксама немалыя заслугі. Дацэньваючы гэтае, улады Беластоцкай медыцынскай акадэміі ў мінулым годзе далі міністру Штахельскаму званне доктара гоноріс кауза.

Зараз займае ён пасаду старшыні Упраўлення па справах веравызнання пры Савеце Міністраў ПНР.

Кандыдатам Фронта адзінства народа ў Сейм з беластоцкай выбарчай акругі з'яўляецца ўжо трэці раз.

Ян Коваль

(Працяг са стар. 1)

грамадская праца сярод вясковага асяроддзя. Запаветнай марай маладога настаўніка з'яўляецца ўзняцце на вышэйшы ўзровень культуры вёскі, у якой ён працуе і палепшыць долю селяніна.

Нялёгкая гэта была справа ў перыяд санацыйнага ўладарніцтва. А ўсё ж такі і ў той час пры добрай ахвоце і ахвярнай працы можна было нешта зрабіць у гэтым напрамку.

Насельніцтва аколіцы выбірае Яна Коваля радным у гмінную раду ў Гонёндзу. Радным ён з'яўляецца на працягу пяці год. Менавіта гэты факт дазволіў маладому настаўніку ў пэўнай меры рэалізаваць свае асветна - культурныя планы. Па ініцыятыве Яна Коваля і пад яго кіраўніцтвам жыхары Доўнар і акалічных вёсак грамадскім чынам будуюць «Народны дом» і прыгожую новую школу.

Па ініцыятыве настаўніка ў 1928 годзе ў Доўнарах арганізуецца дабраахвотная супрацьпажарная каманда, якая існуе там да сённяшняга дня. Пры выдатнай дапамозе Яна Коваля сяляне арганізуюць сельскагаспадрчыя калектывы па лепшай апрацоўцы зямлі, а таксама курсы шыцця і кулінарныя курсы для жанчын, якія адбываліся пастаянна ў «Народным доме».

На прадвесні, як звычай, Ян Коваль арганізаваў матэрыяльную дапамогу бедным школьнікам, а таксама беспрацоўным у горадзе. У даваенным перыядзе Ян Коваль бярэ таксама актыўны ўдзел у працы Саюза польскіх настаўнікаў.

У час гітлераўскай акупацыі Ян Коваль не пакідае сваёй педагагічнай дзейнасці. У гэтай жа мясцовасці ён арганізуе тайнае навучанне. Ад першых дзён вызвалення Ян Коваль знаходзіцца ў Беластоку і ад верасня 1944 года на пасадзе школьнага падінспектара на горад і павет Беласток з поўнай адданасцю працягвае далейшую педагагічную дзейнасць. Неаднойчы пехатой пераадольваючы 40—50 кіламетравыя адлегласці (у той час на Беласточчыне не было ніякага транспарту), Ян Коваль даходзіць у адлеглыя вёскі Беластоцкага павета, арганізуе там бацькоўскія камітэты і разам з імі наладжвае рэгулярную навуку ў школах.

Ад 1947 года Ян Коваль працуе школьным інспектарам на горад Беласток.

— Гэта была надзвычай цяжкая праца, — успамінае Ян Коваль. У знішчаным горадзе цяжка было знайсці адпаведнае памяшчэнне, у якім можна было б арганізаваць школу. А такіх памяшчэнняў патрабавалася шмат. У такіх кварталах як Выгода або Новэ място, аддаленых ад цэнтра горада, зусім не было школ. І вось, па ініцыятыве інспектара, жыхары гэтых кварталаў прыступаюць да грамадскага чыну. Незадоўга тут пабудаваны новыя, прыгожыя школы.

Ад 1951 года Ян Коваль працуе на пасадзе сакратара Ваяводскага камітэта Страннiцтва дэмакратычнага. Але і цяпер мае, так сказаць, поўныя рукі грамадскіх абавязкаў. Ён, як радны ВРН, быў старшынёй Ваяводскай камісіі дробнай вытворчасці і членам камісіі асветы. Ян Коваль з'яўляецца таксама членам Цэнтральнага камітэта Страннiцтва дэмакратычнага і членам прэзідыума Ваяводскага камітэта Фронта адзінства народа.

За грамадска - палітычную дзейнасць Ян Коваль узнагароджаны: «Медалем дзесяцігоддзя», «Залатым крыжам заслугі» і ў 1958 годзе «Крыжам кавалерскім Ордэна адраджэння Польшчы».

У студзені 1957 года насельніцтва Беласточчыны выбрала Яна Коваля паслом у Сейм ПНР. Праз увесь час кадэнцыі Сейму Ян Коваль быў адным з найбольш актыўных паслоў Беласточчыны.

Шмат разоў прымаў удзел у працы падкамісій на тэрыторыі Беласточчыны і ў асаблівасці на тэрыторыі Гайнаўскага павета.

— Да насельніцтва Гайнаўшчыны, — гаворыць Ян Коваль, — у мяне склаліся асабліва цёплыя адносіны. Вельмі актыўныя людзі на Гайнаўшчыне. Мо' і таму я сярод іх вельмі добра чуюся. Адчуў я гэта ў час сустрэч з жыхарамі Альхоўкі, Дубін, Новага Беразова і Гайнаўкі.

У пасла Яна Коваля наладжана вельмі трывалая сувязь са сваімі выбаршчыкамі.

— Вось, напрыклад, аднойчы прыслала да мяне ліст Марыя Міранюк з Іванак на Гайнаўшчыне, — расказвае Ян Коваль: — Яе шаснаццацігадоваму глуханемаму сыну пагражала яшчэ большае калецтва — непісьменнасць. Неўзабаве сын яе на кошт дзяржавы знайшоўся ў спецыяльнай школе каля Лодзі. Зразумела, што маці мне вельмі ўдзячная. Я таксама адчуваю вялікае задавальненне, што меў магчымасць дапамагчы чалавеку. Але нам ніколі нельга забываць, што ўсе гэтыя магчымасці стварае народная ўлада.

Падобных прыкладаў шмат запісана ў яго блакноціку. Гэта сведчыць аб яго непасрэднай сувязі з людзьмі, аб яго адданай службе народу.

Ваяводскі камітэт Фронта адзінства народа ў Беластоку паўторна высунуў кандыдатуру Яна Коваля на пасла ў Сейм ПНР.

ПА СЦЕЖЦЫ ШКОЛЬНАГА СЯБРА

(Працяг са стар. 3)

ную дапамогу на штодзень. Але нягледзячы на цяжкасці, Алёша ўсё ж паступіў у ліцэй. Быў гэта 1950 год. Дзеля паправы матэрыяльных умоў дырэкцыя ліцэя ўфундавала яму стыпендыю, таксама як і іншым незаможным, маючым добрыя поспехі ў навуцы. Алёша вучыўся добра і настаўнікі часта ставілі яго ў прыклад іншым вучням у класе; я не памятаю ўрока, да якога Алёша не быў бы падрыхтаваны (мы былі ў той час аднакласнікамі). Але ў 1952 годзе памёр бацька Алёшы і ён мусіў пакінуць школу, закончыўшы толькі 9 класаў. Трэба было працаваць, дапамагчы маці і 9-цігадоваму брату Янку. (Я не расказваў бы так многа аб жыцці Алёшы, калі б ён не вылучаўся сваёй стойкасцю ў жыцці, цвёрдым пракладваннем сабе дарогі, чаго не хапае для большасці нашых сучасных юнакоў). Пытаннем «што рабіць?» Алёша доўга не хваляваўся. Ён вырашыў быць настаўнікам. Пачынае працу ў пачатковай школе ў Рыбалах (Бельскі павет), дзе працаваў 2 гады, папаўняючы свае агульнаадукацыйныя і педагагічныя веды. Затым працуе ў школе ў Локніцы (3 гады) і 1 год у Вялікіх Тынявічах. У міжчасе паступае на завочны аддзел геаграфіі Вышэйшай педагагічнай школы ў Гданску. Геаграфія становіцца ўлюбёным прадметам Алёшы. Але яго прыцягвае родная вёска, аматарскія доследы ў Белавежскай пушчы з думкай аб напісанні дыпломнай працы аб яе. І вось сёмы год настаўніцкай працы Алёша пачынае ў роднай вёсцы Махнатае. Працуе ўжо тут 3-ці год разам са сваёй жонкай Галінай.

— Ты сабе не ўяўляеш, Міша, якая вялікая радасць працаваць у роднай вёсцы, — гаварыў мне настаўнік.

Алёша вучыцца ўжо на 4-тым курсе вуза. Незадоўга пачне пісаць дыпломную работу. У яго пакоі акрамя школьных падручнікаў і сшыткоў поўна навуковай літаратуры, асабліва па геаграфіі. Алёша — настаўнік і студэнт. Гэтага жыццё патрабуе сёння ад большасці настаўнікаў, каб ісці разам з ім, з правільнымі яго запатрабаваннямі, каб педагог меў магчымасць уплываць не толькі на дзяцей, але і на ўсё асяроддзе. Хопіць сказаць, што гурток БГКТ у Махнатым, дзякуючы намаганням настаўнікаў у апошні час з 9-ці членаў узрос да 27-мі, а ў гуртку мастацкай самадзейнасці працуе 25 асоб Артысты — аматары рыхтуюць пастаноўку п'ес «Суд» і «Прымакі».

МІХАСЬ КУРАШ

ЛІКІ АБ ВЫБАРАХ

Падаем некалькі лікаў аб набліжаючыхся выбарах да Сейму і рад нарадовых.

16 красавіка б. г. выбярэм новы Сейм і 7.602 рады нарадовыя (у гэтым ліку 17 ваяводскіх, 5 гарадскіх рад у гарадах, выдзеленых з ваяводстваў, 322 рады павятовыя і 74 гарадскіх рад на ўмовах павятовых рад і 6331 рад грамадскіх.

Выбярэм 460 паслоў да Сейму, 184 020 радных да рад усіх узроўняў. З гэтага ліку да рад ваяводскіх 1690, да рад павятовых больш як 17.600, да рад грамадскіх больш 133.770.

Для выбару паслоў утворана 80 выбарчых акругаў, для выбару радных 27.932 выбарчыя акругі.

Галасаваць будзем у 15.965 абводах галасавання. У склад акруговых выбарчых камісій уваходзіць каля 870 асоб, у склад тэрытарыяльных камісій амаль што 12 тыс. асоб. У абвадовых камісіях будзе працаваць больш 120 тысяч грамадзян.

Так выглядае справа ў цэлай нашай краіне. А вось некалькі даных аб Беластоцкім ваяводстве. Да 400 рад нарадовых усіх узроўняў выбярэм 9 436 радных: да ваяводскай рады нарадовай 90 радных, да 19 павятовых рад нарадовых 1.050 радных, да гарадской рады нарадовай у Беластоку — 80 радных, да 31 гарадскіх рад нарадовых — 940 радных, а да 346 грамадскіх рад нарадовых — 7.225 радных.

ЛЕКАВЫЯ РАСЛІНЫ

ACHILLEA MILLEFOLIUM — тысячалісні́к звычайны. Беларуская назва: крываўнік. Усім вядомая расліна, яе пругкае сцябло дарастае да

50 см. Карэнішча паўзучае. Сцябло простае, крыху валасістае, як і лісце. Кветкі звычайна белыя, але сустракаюцца (рэдка) ружовыя ці з фіялетавым адценнем, дробныя ў прадаўгаватых складаных шчытках. Пах расліны бальзамічны, прыемны. Кветкі на смак горкія. Цвіце з другой паловы мая да канца лета. Расце на лугах, палях, межах, каля дарог, на схілах, у хмызняках і лясах.

Кветкі збіраюць у час цвіцення, а лісце — у канцы красавіка і ў маі.

Лічаць, што расліна паляпшае страваванне, спыняе кровацёк, спрыяе правільнаму абмену рэчываў.

Крываўнік прымяняецца як у навуковай, так і ў народнай медыцыне. У народнай медыцыне крываўнік з'яўляецца вельмі папулярным сродкам.

Чай з лісця крываўніка п'юць пры гемарoі, скулаватасці і слабой менструацыі. Доза — 30 гр на літр вады.

Сок з лісця крываўніка з мёдам, па тры чайныя лыжачкі ў дзень прымаюць для ўзмацнення апетыта, паляпшэння абмену рэчываў, пры захворванні печані і жаночых захворванняў.

Сок, выціснуты з лісця крываўніка і нанесены на свежую рану, спыняе кровацёк і спрыяе загойванню раны. Старыя язвы і незажываючыя раны вылечваюцца сокам з крываўніка. Узімку амаль такое ж дзеянне, як сок са свежага лісця, робіць напар з кветак гэтай расліны з прымессю адной трэцяй часткі (па вазе) кветак рамонку. У гэтым жа напары добра мыць твар, асабліва маладым жанчынам. Скура набывае эластычнасць і матавы колер.

Часам, працуючы ў полі, даводзіцца параніцца. Калі няма паблізу аптэчкі — шукаюць крываўнік, бяруць яго лісце (яно сакавіцей за кветкі), моцна размінаюць па магчымасці ў чыстых пальцах і прыкладаюць да раны. Рана зажывае за 3—5 дзён без нагнаення. Вось чаму гэтую расліну народ назваў «крываўнік».

Трава, лісце і кветкі крываўніка, высушаныя ў цяню, захоўваюць у бляшанай каробцы.

ACORUS CALAMUS — аер балотны (ці пахучы). Беларуская назва: аер балотны.

Аер мае паўзучае тоўстае каранішча, у сярэдзіне белае, мяккае, губчатае, зверху жоўтае ці жоўта - зялёнае. Сцябло ў аснове чырванаватае з ліловым (часта) адценнем, лісце — з добра выяўленымі жылкамі, мечавіднае [illegible] істае.

Цвіце ў чэрвені. Завезены ў Еўропу з Турцыі ў XVI ст. Смак каранішча горка-пякучы. Пах прыемны. Расце ў рэках і сажалках каля берагоў, утвараючы зараснікі.

Збіраюць каранішчы, выкопваючы іх віламі ўвосень ці вясной. Мыюць у халоднай вадзе, выкідваюць тонкія каранішчы, рэжуць на дробныя кавалкі і сушаць.

Сучасная медыцына карыстаецца гэтай раслінай. У аптэках можна знайсці масла з аернага каранішча, настойку і экстракт.

У народнай медыцыне каранішча аера прымяняецца шырока. Аер лічаць добрым дэзінфектарам, палошчуць рот спіртовай настойкай з аера пры цынзе, абмываюць раны, незажываючыя язвы. Настойкі робяць на спірце ці на моцнай гарэлцы пры рознай дазіроўцы здробненага каранішча аера.

Для ўнутранага ўжывання карыстаюцца неразведзенай настойкай і прымаюць яе перад ядой ад 10 да 30 кропель з вадой ці з кавалкам цукру. Прымаюць так настойку пры захворванні страўнікава - кішэчнага тракта, паносах, пры камянях у почках і малярыі.

Пры выпадзенні валасоў тры разы на тыдні мыюць галаву ў адвары з сумесі роўных частак аера і лопуха, дадаючы часам у адвар пару жменек шышак хмелю.

Парашок з каранішча аера спыняе пякотку, калі яго на кончыку нажа прыняць тры разы на дзень. Яго таксама прымяняюць для прысыпкі гнойных ран і язваў.

ЗА АДНУ ХВІЛІНУ...

■ Пакуль секундная стрэлка гадзінніка зробіць адзін круг, не менш 6 тысяч метэарытаў уразаецца ў зямную атмасферу. За гэты ж час Зямля пралятае 1750 кіламетраў па сваёй арбіце вакол Сонца. За адну хвіліну над Зямлёй адначасова адбываецца 30 бур і выпадае 400 кубічных метраў ападкаў, а рэкі за гэты час выносяць у моры і акіяны 35 тысяч тон прэснай вады і ілу.

■ У сярэднім за хвіліну на Зямлі памірае 108 чалавек і 114 нараджаецца, прычым у 6 выпадках бываюць блізняты.

■ Усё чалавецтва на працягу хвіліны спажывае 29 тысяч гекталітраў розных напіткаў і 4 тысячы тон харчовых прадуктаў.

■ За адну хвіліну на нашай планеце здабываецца 3 тысячы тон вугалю, выплаўляецца 700 тон чыгуну і сталі, выпускаецца 4600 пар абутку і 68 новых аўтамабіляў.

Навіны тэхнікі

КРАН-ГІГАНТ

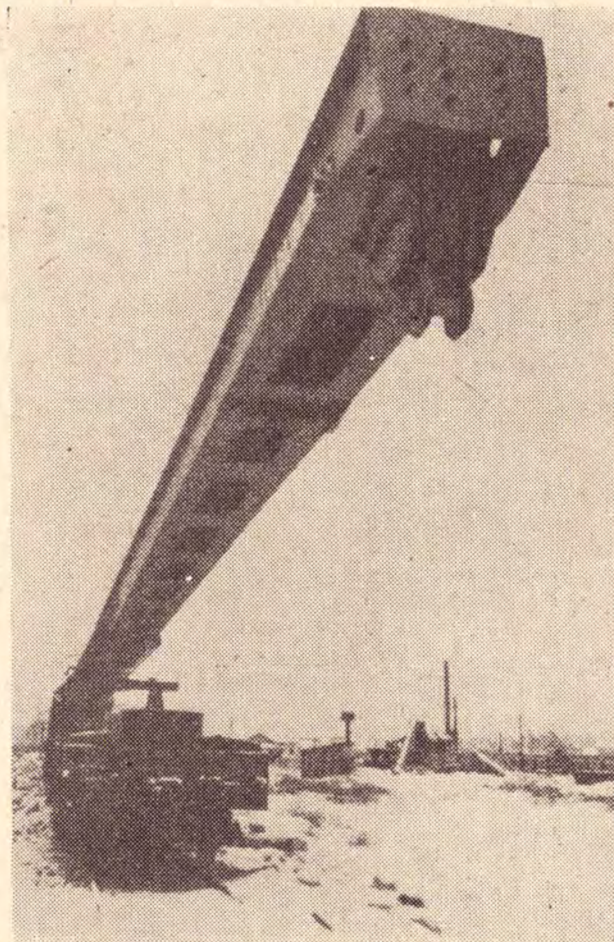

Новы чыгуначны кран - гігант падымае 82,5 тоны пры вылеце стралы на 18,7 метра. З грузам у 30 тон вылет стралы можа быць павялічаны да 37 метраў. Даўжыня агрэгата — 103 метры. Ён перамяшчаецца на 76 колах, мае ўласную электрастанцыю. Кран прызначаны для будаўніцтва мастоў. Серыйны выпуск такіх веліканаў асвоіў рамонтна - механічны завод у горадзе Углічы, Яраслаўскай вобласці.

Эмульсным пылам замест вадкасці ахалоджвае дэталі і рэзцы новая ўстаноўка, зробленая савецкімі спецыялістамі. Яна эфектыўная і эканамічная. Расход эмульсіі падчас рэзання метала абніжаецца ў сотні ра[illegible]

ЦІКАВА ВЕДАЦЬ

■ У Афрыцы на агульны лік 26 мільёнаў дзяцей аж 17 мільёнаў не ходзіць зусім у школу.

■ Першы ў свеце заапарк пад назвай «Сад ведаў» быў заснаваны ў Кітаі за 1.100 год да нашай эры, г. зн. у той час, калі ў Егіпце кошак, трусоў і многіх іншых жывёлін лічылі свяшчэннымі.

■ Першае месца ў свеце па долі распрацаванай зямлі займае Данія — 61 працэнт тэрыторыі, другое месца Венгрыя — 60 працэнтаў.

■ Плаціна — рэдкі метал. Уся яго гадавая здабыча (без СССР) можа змясціцца ў кузаве адной грузавой машыны.

■ У Германіі нядаўна атрымана бясшкоднае хімічнае рэчыва, якое пры дабаўленні яго ў ежу канарэек афарбоўвае іх пер'е ў аранжавы ці яркачырвоны колер.

■ Восем метраў вышыні і чатыры метры шырыні — такія размеры кнігі «Пантэон герояў Англіі», надрукаванай у Лондане ў 1861 годзе. Тыраж яе 100 экземпляраў. Тэкст напісан залатымі літарамі вышынёй у 16.5 см.

■ Самы доўгі надрукаваны сказ знойдзен у гадавой справаздачы аб дзейнасці Калумбійскага ўніверсітэта (ЗША). Займаючы шэсць друкаваных старонак, ён змяшчае 1.743 словы, 125 косак і кропак з коскай.

■ Выпадак выключнага вар'яцтва на кнігах меў месца ў Парыжы ў XVIII стагоддзі. Нейкі Генрых Буляр скупляў кнігі не паштучна, а на метры. Ён сабраў каля 800.000 тамоў і грудамі кніг запоўніў 5 сваіх парыжскіх дамоў.

МОДА

СЁННЯ ПАД ЛОЗУНГАМ

Мужчына павінен дбаць пра тое, каб падабацца жанчыне

НЕКАТОРЫЯ ПРАКТЫЧНЫЯ ЎКАЗАННІ:

Мужчына шчуплы павінен насіць пінжак з гузікамі ў адзін рад. Таўсцейшы будзе добра выглядаць у пінжаку з гузікамі ў два рады.

Гальштук — толькі з лёгкімі ўзорамі. «Крыклівыя» ўзоры і колеры вельмі нямодныя і, трэба праўду сказаць, надта брыдкія. Чорны модны ў далейшым.

Для таўсцейшага — у 2 рады. Модная, прыгожая і практычная «складанка»: пінжак у дробную клетку, нагавіцы гладкія. Асабліва ідзе для мужчын да 30 год.

© PDF: Kamunikat.org 2023
© Інтэрнэт-версія: Kamunikat.org 2023

ВЫБАРЧЫЯ СПАТКАННІ

Багуслаў МАРЦІНКЕВІЧ

Сельскагаспадарчы спецыяліст, настаўнік Школы сельскагаспадарчай падрыхтоўкі ў Вэмблі (Сакольскі павет). Грамадскі дзеяч, здабыў давер у сялянскім асяроддзі. Шмат год працуе над падняццем гаспадарчага ўзроўню свайго тэрэну. У апошняй кадэнцыі быў радным і членам Камісіі лясніцтва і сельскай гаспадаркі ВРН. Кандыдуе ў Сакольскім павеце да Ваяводскай рады нарадовай.

Іван БЕЛЯЎСКІ

З якімі толькі людзьмі яму не прыходзіцца спатыкацца, якія складаныя пытанні не вырашаць. І патрэбнае, падчас, тонкае чуццё і тактоўнасць педагога, вялікая любоў да жыцця, да людзей, каб разабрацца ў абставінах, прыняць справядлівае і правільнае рашэнне, знайсці дарогу, якая вядзе да поспехаў у працы. Іван Беляўскі амаль цэлы час мае дачыненне з людзьмі. Ён з'яўляецца сакратаром Павятовага камітэта Польскай Аб'яднанай Рабочай партыі ў Сямяцічах. На гэтай пасадзе працуе ўжо больш як 7 год. За гэты час палажыў ён шмат намаганняў, каб павет як мага лепш развіваўся, каб кожны год прыносіў новыя дасягненні. Дзякуючы ўмеламу кіраўніцтву партыйнымі арганізацыямі, яны сталі ініцыятарамі

ўсяго новага, прагрэсіўнага ў сваёй мясцовасці. Вось, напрыклад, партыйная арганізацыя ў Нурцу дабілася такога ўзроўню, што кожны партсход, кожная нарада арганізаваная ёю, з'яўляецца сапраўднай школай выхавання. А кожнай справай, якой займаецца грамадскі камітэт партыі, альбо паасобная партыйная арганізацыя, хутка наладжваецца і накіроўваецца па правільнаму шляху.

Іван Беляўскі з'яўляецца таксама членам Прэзідыума Павятовай рады нарадовай. Ён многа ўвагі ўдзяляе працы грамадскіх рад нарадовых. Асабліва вялікую ўвагу звяртае на кадры, на іх расстаноўку і выхаванне, на тое, як Прэзідыум ГРН прыслухоўваецца да голасу мас, як служыць нашаму сялянству.

Івана Беляўскага добра ведаюць у павеце як чалавека прынцыповага, уражлівага на зло, як чалавека, які цвёрда і няўхільна праводзіць у жыццё палітыку нашай партыі. Ён сваёй дзейнасцю заслужыў давер у грамадскасці Сямяціцкага павета. Вось таму ён ізноў вылучаны ў кандыдаты на раднага Павятовай рады нарадовай у Сямяцічах.

М. Х.

Аб Тафілаўцах па шчырасці

Тафілаўцы (Гайнаўскі павет) размешчаны ў маляўнічай аколіцы. Непадалёку ад вёскі плыве, хаваючыся час ад часу ў лазняку, рэчка Арлянка. Вёска дзеліцца на дзве часткі — Тафілаўцы і Малыя Тафілаўцы — Сёлка. Тут жыве 70 гаспадароў. Іх дамы добрыя і вялікія, пераважна пакрытыя дахоўкай; панадворкі выгадныя, шырокія, а побач размяшчаюцца сады і агароды. Тафілаўцы належаць да ліку тых нешматлікіх вёсак, якіх абмінулі ваенныя знішчэнні.

За гады народнай улады ў вёсцы адбыліся прыкметныя змены. Гэта перш за ўсё выяўляецца ў будаўніцтве. З'явіліся новыя цагляныя жыллёвыя дамы і будынкі гаспадарчага прызначэння. У хатах граюць радыёкропкі, а многія жыхары маюць веласіпеды і матацыклы. На пачатку гэтага года ў Тафілаўцах адкрылася крама і не трэба за кожнай дробяззю ісці аж у Дубічы Царкоўныя. І здаецца ўсё было б добра, калі б не папсаваны брук — у дажджавы час цяжка прайсці і праехаць праз вуліцу.

У Тафілаўцах людзі жывуць параўнальна заможна. Некаторыя маюць па некалькі дзесяткаў га зямлі. А яна тут высокаякасная — 2-га, 3-га і 4-га класаў. Сяляне часта абмяркоўвалі справу спосабаў павышэння ўраджайнасці глебы. Яны не шкадавалі мінеральных угнаенняў, шмат чыталі сельскагаспадарчых кніг. Аднак усё гэта не давала яшчэ пажаданых вынікаў. У Тафілаўцах адчуваўся недахоп рабочай сілы і таму шмат зямлі ляжала аблогам.

Трэба было шукаць нейкага выйсця з гэтага неспрыяльнага становішча. Урэшце сяляне дайшлі да вываду, што найлепш будзе арганізаваць супольную гаспадарку і заснавалі ранняй вясной мінулага года сельскагаспадарчы гурток. У яго ўступіла адразу палова жыхароў вёскі.

Першым сур'ёзным пачынаннем новага сельгасгуртка было абзавядзенне неабходнымі сельскагаспадарчымі машынамі. Перш за ўсё сяляне набылі два малацільныя агрэгаты і спаліновы рухавік. Зараз на парадку дня стаіць справа куплі трактара, які, як вядома, выдатна зменшыць абшар аблогаў і аблегчыць працу сельгасгурткоўцаў.

Трэба смела сказаць, што ў Тафілаўцы ўваходзіць зусім новае жыццё, што тут зусім новы парадак пануе.

Гаворачы аб Тафілаўцах, нельга не сказаць некалькі слоў аб тутэйшай моладзі. Яна, як усюды, любіць танцавальныя вечарыны. На жаль, у вёсцы няма святліцы і таму такія вечарыны наладжваюцца ў паасобных хатах.

Тут трэба ўспомніць аб яшчэ адной адмоўнай з'яве, аб адсутнасці рамізы ў вёсцы. Пажарніцкае абсталяванне параскіданае ў паасобных сялян і калі выбухне пажар, тады пачынаецца сумятня і збіранне гэтага абсталявання. Ці ж ужо не наспеў час, каб Тафілаўцы мелі сваю рамізу, а адразу з ёю і святліцу? У многіх вёсках гэтыя рэчы спалучаюць і раміза будуецца разам з святліцай. І на заканчэнне хачу яшчэ ўспомніць пра электрычнасць. Вясною 1957 года многа гайнаўскіх вёсак было электрыфікаваных, у тым ліку і Дубічы Царкоўныя — паўтара кіламетра ад Тафілаўцаў. А ў гэтай вёсцы і надалей свецяць газоўкі. Жыхары вёскі з праглай чакаюць на правядзенне электрычнасці, якая акажа несумненна ўплыў на ўзняцце іх культурнага жыцця.

Мікалай Панфілюк
Дубічы - Царкоўныя.

У Мякішах электрычнасць

Месяц сакавік 1961 года пяройдзе ў гісторыю нашай вёскі. У ім Мякішы атрымалі электрычнасць. Са сталоў і сцен назаўсёды зніклі нафтовыя лямпы. У хатах стала значна весялей. Апошнія працы пры электрыфікацыі Мякішоў праводзіліся амаль тры тыдні. Значны ўклад у яе ўнеслі не толькі манцёры, але і мясцовыя гаспадары.

Молат
Мякішы

ЧАЛАВЕК З ПУШЧЫ

Васіля Кендыся сустрэлі мы ў Белавежскай пушчы.

— Дарогу на Валенбурскую трыбу? — паўтарыў ён нашае пытанне. — Чаму не ведаю? Я ж ужо амаль сорак год працую ў пушчы. Паедзеце...

Яму ўжо 56 год. Жыве ён у вёсцы Пяскі (Гайнаўскі павет). Вёска гэтая распаложана на ўскраіне Белавежскай пушчы.

— У мяне двухгектаравая гаспадарка, — апавядае ён. — Зямля дрэнная, пясок. Жыць толькі з гаспадаркі вельмі цяжка. Таму штогод праз цэлую зіму працую я ў пушчы. Зрэшты, не толькі я. Усе гаспадары з навакольных вёсак у пушчу горнуцца на заробак. Працы ўсім хапае. Я, напрыклад, вывожу вось зараз, — паказвае ён на сваю фуру, — бярвенні, якія прызначаюцца на выраб паперы. Маючы каня, можна зарабіць у дзень па 100 і больш злотых.

Васіль Кендысь страхнуў лейцамі і конь пайшоў лясной дарожкай, знікаючы з вачэй на павароце. Пушча шумела ўласным жыццём. Толькі водгукі працы лесарубаў нарушалі гэты загадкавы спакой.

(вр)

Васіль Кендысь — чалавек з пушчы.
фота Я. Чэрнякевіч

Бібліятэка — акно на свет

Кіраўнічкай бібліятэкі ў вёсцы Кленікі (Гайнаўскі павет) з'яўляецца Оля Закройшчык — маладая дваццацігадовая жанчына. Яна вядзе бібліятэку яшчэ толькі 8 месяцаў. Аднак варта адразу адзначыць, што ёсць змена і то вялікая. Перш за ўсё павялічылася колькасць бібліятэчных пунктаў. Пункты бібліятэчныя — вельмі карысная форма працы — кніжка знаходзіцца бліжэй чытача. Цяпер дзейнічаюць пункты ў такіх вёсках, як Тынявічы Вялікія, Тынявічы Малыя, Гукавічы і Ляхі. Асабліва добра працуюць кіраўнікі пунктаў сябры Свентахоўская і Максымюк. Важнай справай з'яўляецца колькасць чытачоў. У час ад 1 студзеня да 20 лютага ў самай бібліятэцы (без пунктаў) ёсць каля 200 чытачоў, калі ў гэты перыяд у мінулым годзе было толькі 102. Цешыць і гэта, што чытачамі з'яўляюцца ўжо пажылыя людзі. Сярод іх можна прыгадаць Якіма Шэшка, Сцяпана Грыгарука, Андрэя Ільяшука і іншых.

Бібліятэка прымае ўдзел у трох конкурсах. А вось яны: «Пазнаем БССР», «Веды памагаюць у жыцці» і аб гістарычнай кніжцы. У гэтым апошнім індывідуальна бяруць удзел найлепшыя чытачы з VI класа пачатковай школы ў Кленіках Марыся Шэшка і Аляксандр Тапалеўскі. Гэтыя вучні і многа другіх прачыталі звыш 60 кніжак кожны. Часта з вучнямі, а прыходзяць і старэйшыя, бывае супольнае чытанне беларускіх і польскіх кніжак. Вялікую колькасць чытачоў захапіла кніжка Міхася Лынькова «Векапомныя дні». У павялічэнні колькасці чытачоў беларускай кніжкі дапамагаюць выстаўкі, якіх было ўжо арганізаваных тры. Апрача таго — кантакты з настаўнікамі, якія цікавяцца кніжкамі і заахвочваюць чытаць сваіх вучняў і старэйшых. У часе пачатку конкурса «Пазнаем БССР» было 21 чытачоў беларускіх кніжак, а цяпер ёсць іх ужо 80. Кожная бібліятэка працуе рознымі метадамі ў папулярызацыі чытальніцтва. Аднак трэба, каб кіраўнікі бібліятэк улучыліся ў грамадскую дзейнасць.

Добра і карысна было б, каб бібліятэкі зацікавіліся мастацкаю дзейнасцю, арганізацыяй гурткоў і г.д. Адносіцца гэта і да Кленік.

Думаю, што добрая праца бібліятэкі—гэта яшчэ адна форма ў выхаванні насельніцтва, яшчэ адзін элемент, спрыяючы пабудове сацыялістычнага ладу.

Аляксандр Закройшчык
Кленікі.

Пачынаецца барацьба за ўраджай

Набліжаецца пасяўны перыяд. Гаспадары ўжо рыхтуюцца да яго, бо ведаюць, што ўраджай у многім залежыць ад падрыхтоўкі глебы, ад мінеральных угнаенняў, ад вапнавання. Зараз шмат працы мае таксама аграном Уладзімір Грыка, які абслугоўвае вёскі каля Міхалова (Беластоцкі павет). Да яго прыходзяць гаспадары і раяцца, якія мінеральныя ўгнаенні трэба даваць пад тыя ці іншыя культуры, на якой глебе лепш расце авёс, ячмень, бульба, кукуруза і г.д.

Уладзімір Грыка жыве сам у Міхалове. На яго пляцу шмат чаго расце. І ён паказвае сялянам на прыкладах сваіх доследаў, якую глебу і якія ўгнаенні патрабуюць паасобныя культуры. У яго бываюць агранамоўка, якая вучыць сялян дабіцца лепшых ураджаяў.

Міхалоўскі аграном шмат памагае гаспадарам, часта ходзіць на іх палеткі і тлумачыць у чым прычына ўраджайнасці альбо неўраджайнасці. Вось за гэту непасрэднасць і ахвярнасць агранома вельмі ўдзячны яму гаспадары.

М. Х.

ЛЮДЗІ ШУКАЮЦЬ БЯДУ

НАІЎНЫХ НЕ СЕЮЦЬ...

Рыгор Петручук жыве ў Бельску пры вуліцы Кашаровай 12. Праз даўжэйшы час распаўсюджваў ён у сваім асяроддзі чуткі аб сваіх знаёмствах і сяброўстве з працаўнікамі пракуратуры і суда. Знаходзіліся, на жаль, наіўныя, якія хлусню камбінатара ўспрыймалі зусім сур'ёзна і звярталіся да яго з просьбай аб дапамозе ў афармленні карных спраў у судзе, або ў пракуратуры, зразумела, за адпаведна высокі хабар. У апошнім часе Рыгор Петручук за свае «паслугі» ўзяў ад Язэпа Кавальскага 2000 зл., ад Станіслава Пажоцкі 700 зл. і ад Віцука Кавальскага — 1500 зл.

«Знаёмствы» і «сяброўствы» камбінатара не памаглі наіўным у прыхільным афармленні іхніх спраў у Бельскім судзе. Камбінатарскую дзейнасць Р. Петручука спыніў павятовы пракурор у Бельску, які загадаў арыштаваць яго. Ну што ж, наіўных ды камбінатараў ніхто не сее, яны самі растуць.

ЗЛАДЗЕІ

Жыхары Саколкі Казімір Кіячка і Язэп Рынкевіч падчас пабыўкі ў ільняным прадпрыемстве ў Саколцы ўкралі 113 кг. ільнянага насення.

Жыхар вёскі Залесе (Сямяціцкі павет) Язэп Фядорук украў 600 зл. і вайсковыя боты ад Вікторыі Невяроўскай з вёскі Аўгустынка ў Сямяціцкім павеце, а ад Рыгора Пракаповіча (з той жа вёскі) — 100 зл.

У абодвух выпадках зладзеяў арыштавана.

П. БЯДА

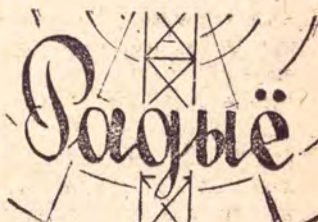

Выянткова чарговую беларускую перадачу слухайце ў сераду, 5 красавіка, а гадз. 13^{10}. Ў ей пачуеце гутаркі на перадвыбарчыя тэмы і матэрыялы з выбарчай платформы Сямяціцкага і Гайнаўскага паветаў.

Adres redakcji: Białystok, ul. Wesołowskiego 1. Telefony: red. naczelny 25-89, centrala 37-41 do 49.

Warunki prenumeraty: miesięcznie — 2.40 zł, kwartalnie — 7.20 zł, półrocznie — 14.40 zł, rocznie — 28.80 zł. Prenumeratę przyjmują wszystkie placówki pocztowe i listonosze. Wpłaty na prenumeratę indywidualną należy dokonywać na konto PUPiK „Ruch" Nr 102-7-161 NBP Białystok I Oddział Miejski. Na odwrocie blankietu należy podać okres prenumeraty i tytuł zamawianego pisma.

Zamówienia ze zleceniem wysyłki za granicę przyjmuje — Przedsiębiorstwo Kolportażu Wydawnictw Zagranicznych „Ruch" Warszawa ul. Wilcza 46 Nr konta PKO 1-6-100024.

Zamówienia z krajów europejskich jak i zamorskich należy kierować pod adresem CHZ „Ars Polona" Warszawa, Krakowskie Przedmieście 7. Obowiązuje przedpłata na konto NBP Warszawa 2-6-51. Prenumerata roczna wraz z przesyłką zwykłą wynosi 4.70 $ w Europie; 5 $ — w USA.

Nakł. 5000. Bltk. B-3

Без слоў.

П'ЯНІЦЫ

Абы толькі грошы мел.
П'юць і ў будні і ў нядзелі.
Толькі за мінулу ночку
Высмакталі піва бочку.
Ноччу дзесь прапаў Мікіта,
Наваніты цягне Дзмітра,
Звер зьвяром — ідзе Фядось,
(У хаце ўжо ж ён зганіць злосць)
Дзеці бацькі добра знаюць,
Як дым, ад яго ўцякаюць
Да суседа, дзядзькі Грышы,
Пахаваліся, як мышы.
Бледны твар, чырвоны вушы
Хоча выпіць шчэ Андруша;
А таксама чорны Марка
Надта хоча выпіць чарку.
А тут вёску страсяні,
Піць не знойдзеш ані-ні.
Марка кажа: — Андрэй, браце,
Тут няма чаго чакаці,
Ты пастой, а я пайду
Матацыкла завяду.
У горад як нябач, запрэм,
Вось дзе, братка, мы пап'ем!
У горад пруць, аж вецер свішча.
За плячамі пыль-пылішча.
— Дадай газу! На ўвесь ход!...
А ўперадзе — самаход.
Даганілі, абмінулі
І... у зад балона сардзнулі.
Грохат, трэск і крык шалёны.
Енчаць людзі, квічаць коні.
Сталася. Ратунак ..а ніц.
Горка доля горкіх п'яніц.
Зламаў Марка рэбры, ногу,
Кроў ліецца на дарогу.
Матацыкл зусім разбіўся,
А Андрэй на смерць забіўся.
Жонка засталась удавою,
Сын маленькі — сіратою.
П'янства — пляга ў нас публічна,
Шкоднасць п'янства безгранічна
Што тут многа гаварыць:
— Людзі! Перастаньце піць!

Міхась Красоўскі
Малынка

ЗНАЎЦА СЕЛЬСКАЙ ГАСПАДАРКІ

— Я дасканала ведаю, што бульбу парацъ, бульбу вараць...

ДОБРЫ САБАКА

Аднойчы Рыгор хваліўся Мішку, што ў яго вельмі добры сабака.

— Чаму? — спытаў той.

— Бо ён брэша толькі на злодзея.

Праз нейкі час Рыгор прадаў сабаку, а Мішка пытае:

— Чаму?

— Пачаў брахаць на мяне, гіцаль, — адказаў Рыгор.

Васіль Якімюк
Кожына

Гумар-сатыра

АМАТАРКА ПАВАЖНАЙ МУЗЫКІ

Сямідзесяцігадовая бабулька безупынку падае заяўкі ў радыё на сімфоніі і оперную музыку. Зацікавіла гэта працаўнікоў радыё. Яны аднойчы наведалі бабульку.

— Скажыце, калі ласка, — пытаюць яны, — даўно вы пачалі цікавіцца опернай музыкай?

— На сухі лес такая музыка, — кажа бабулька.

— Але ж мы пастаянна атрымоўваем вашы заяўкі.

— Бачыце, я, старая, люблю цішыню. А як вы зайграеце гэтыя свае «бэмолі» ды «авантуры», дык нявестка адразу выключае радыёпрыёмнік.

Аляксандр Ясюковіч
Гарадок

НЕ СВАРЛІВАЯ

Маці паслала нявестку па ваду. Пасля двух гадзін тая вярнулася ды кажа:

— Ой, якія ў вас маладзіцы сварлівыя. Як прыйшла да калодзежа, дык людзь дзесяцёх перагаварыла.

Ніна Янюк
Барысаўка

НЕ ВЕДАЎ

Суддзя пытае абвінавачанага:

— Навошта вы ўкралі суседаву карову?

Абвінавачаны:

— Я карову не краў, толькі вяроўку. Я не ведаў, што да гэтай вяроўкі прывязана карова.

Рэня Буйко
Гарбары

ЦІ ХУТКА

У Гайнаўцы аднойчы да аўтобуса ПКС падыйшла жанчына ды пытае ў шафёра:

— Ці хутка пойдзе аўтобус у Нараўку?

— Як будзе добрая дарога, то пойдзе хутка, а як кепская, дык памалу, — адказаў шафёр.

Коля Раманчук
Альхоўка

СЕЛЬГАСЛАБАРАТОРЫЯ

— Як думаеце, вясковыя грамадзяне, навошта ўрад арганізуе тысячу агранамічных пунктаў? — пры гэтым пытанні Кастусь пагледзеў на прысутных прыжмурыўшы вока, быццам прыцэльваючыся ўцягнуць некага ў дыскусію.

— Аж тысячу пунктаў?! Навошта ў нашай вёсцы столькі? — усхвалявалася цётка Ганула.

Тысячу аграпунктаў будзе ва ўсёй краіне, а ў нашай маленькай вёсачцы нічога не прадбачваецца, — адказаў Кастусь. — Будучыня наша ляжыць у сельгасгаспадарцы. Аграпункты дапамогуць нам павялічыць цэнтнеры з гектара, дапамогуць развіваць жывёлагадоўлю і курагадоўлю. Вось тады ўжо будзем мы эканамічна незалежнай вёскай, — павучальна гаварыў Кастусь. — Аднак карысней усяго будзе нам арганізаваць вясковую сельгаслабараторыю. У ёй кожнае зернетка праверым перад пасевам, узгодзім колькасць і сорт угнаення для кожнага гаспадара і ўсякае іншае.

— А кукурузу малоць у гэтай лабараторыі можна? — спытала Зінка.

— Языком малоць усё можна — адцяўся Кастусь — Лабараторыя не млын, а толькі пункт навуковы. Дык вось, на загадчыка лабараторыі прапаную дзеда Максіма. Ён жа ў хіміі разбіраецца, як баба ў агародзе.

Прысутныя, мабыць баючыся сутыкацца з таямнічай хіміяй, ахвотна пайшлі на прапанову Кастуся.

Дзед Максім, не засыпаючы грушак у попел, узяўся за справу. Прывёз з горада розны хімічны ўсячыны. Пасля выпрасіў у млынара здохлага парсюка і незадоўга аб'явіў, што прымае здохлых свіней па 100 злотых за штуку.

Незадоўга дзеда Максіма пачалі наведваць жанчыны. Вартаючыся ад яго, кожная нешта пад фартушком выносіла.

Па вёсцы грымнуў слух, што дзед Максім робіць хімічныя грошы. Жыў жа дагэтуль чалавек бедна, ледзь канец з канцом звязваў. А сёння, не глядзячы на свае гады, козырам па вёсцы ходзіць, навенькімі хромавымі ботамі парыпвае ды яшчэ купныя папяросы курыць.

Як не стараліся члены грамадскай рады справу высвятліць, дзед іх заўсёды хіміяй адурманьваў ды сенам выкручваўся.

Праўду кажуць, што дзе чорт днём ногі паломіць, там баба ноччу пехатой пяройдзе. Вясковы гурток Лігі жанчын выслядзіў, што дзед у лабараторыі мылаварнымі справамі займаецца. Калі дзеда прыпералі да сценкі, ён нават пакрыўдзіўся.

— Я, маўляў, барацьбіт на сельскагаспадарчым, хімічным і культурным франтах, а вы мяне не разумееце.

Дзед Максім нават дадзеныя галоўнага статыстычнага ўпраўлення зачытаў, што ў нашай краіне на душу насельніцтва прыпадае ўсяго толькі 200 грамаў мыла ў год.

— У нашым вясковым маштабе, — кажа дзед, — я выпусціў па 20 кілаграмаў мыла на душу насельніцтва.

Як вядома, расход мыла сведчыць аб культурным узроўні людзей. Дзед Максім аднаасобна паставіў нашу вёску на першым месцы ў краіне. У нейкай там Афрыцы людзі мыюцца зусім без мыла. Таму і ходзяць чорныя, як сажа. Паслаць бы туды дзеда Максіма, дык яго на руках насілі б, а ў нас зусім яго не зразумелі.

Таму зараз на лабараторыі велізарны замок вісіць, а дзед Максім піша ўсялякія вытлумачэнні ў адрас фінансавага аддзела.

Дзядзька Левань

Бяздротавы тэлефон, або жывая газета.